

Jaardocument 2022

Stichting
Rijksmuseum Twenthe

Inhoud

Akkoordverklaring	4
Bericht van de Raad van Toezicht	6
Bestuursverslag	9
1. Activiteiten/Tentoonstellingen	
2. Educatie	
3. Kennis en collecties	
4. Marketing en Development	
5. Bedrijfsvoering	
Activiteiten & Bereik	30
Financiële verantwoording	31
Balans per 31 december 2022	
Categoriale exploitatierekening over 2022	
Categoriale en functionele exploitatierekening over 2022	
Kasstroomoverzicht	
Personeel en vrijwilligers	
Toelichting	
Specificatie van posten op de balans	
Toelichting op de categoriale exploitatierekening	
Toelichting op de categoriale en functionele exploitatierekening	
Overzicht huisvestingslasten	
Resultaatbestemming 2022	
Rapportage WNT	
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	65

Rijksmuseum Twenthe
Lasondersingel 129-131
7514 BP Enschede
T 053-2012099
info@rijksmuseumtwenthe.nl
www.rijksmuseumtwenthe.nl

Akkoordverklaring

Raad van Toezicht

Het bestuursverslag 2022 van Stichting Rijksmuseum Twenthe is goedgekeurd in de vergadering van de Raad van Toezicht van de Stichting Rijksmuseum Twenthe op 29 maart 2023.

Raad van Toezicht

Dhr. S.M.M. Kuks (voorzitter)

Mevrouw Drs. J. Kiers

B.J.H. Vos Ba

A.J. Voskamp

D.T. M. Majoor

Mr. A.R. van Uhm

Directeur

W.B. Dik

Bericht van de Raad van Toezicht van de Stichting Rijksmuseum Twenthe en de Stichting De Museumfabriek

De voortdurende coronapandemie, die het functioneren van de beide musea in de voorgaande verslagjaren in hoge mate beïnvloedde, kwam in 2022 langzaam tot een einde. Dat betekende dat in de loop van het voorjaar de programmering in beide musea kon worden hervat, maar het jaar werd begonnen met een sluiting. Dat heeft van alle medewerkers – betaalde, onbetaalde (vrijwilligers) en directie – veel gevraagd. Programma's moesten worden geannuleerd; tentoonstellingen worden verplaatst of, in het geval van het prachtige Artemisia. Vrouw en macht worden verlengd. De Raad van Toezicht dankt iedereen zeer voor alle inspanningen!

Aan de coronapandemie kwam langzaam een einde, maar nieuwe crises ontstonden. Voor de musea, en in het bijzonder De Museumfabriek, was de energiecrisis in 2022 het meest voelbaar. De explosief gestegen kosten voor energie hebben drastische gevolgen voor de financiële positie van De Museumfabriek. Omdat het museum onvoldoende middelen heeft om deze lasten en de kosten voor de benodigde verduurzamingsmaatregelen helemaal zelf te dragen, zijn er in de tweede helft van het jaar constructieve gesprekken met de gemeente Enschede gestart. Wij danken de gemeente hiervoor van harte.

2022 was ook het jaar waarin de beide musea een gezamenlijk nieuw educatief programma lanceerden, gebaseerd op de overtuiging dat het museum een rijk klaslokaal is. De Raad van Toezicht is verheugd dat de Twentse museumbus die in het najaar van 2022 werd onthuld, inmiddels al duizenden schoolkinderen gratis naar de musea bracht.

Als raad waren en zijn we ervan overtuigd dat realisatie van het transformatieplan van groot belang is voor de verdere ontwikkeling van de Roombeekmusea in de komende jaren. Op alle zes de speerpunten is wederom voortgang te melden. Zo werd het Twentelab – het collectiecentrum met nieuwe depots, een restauratieatelier, fotostudio en werkruimten – opgeleverd en officieel in gebruik genomen door gedeputeerde Roy de Witte. Van de Atlas van Ooit werd een eerste versie opgeleverd. En bij Rijksmuseum Twenthe werden prachtige tentoonstellingen georganiseerd rondom de vastgestelde programmalijnen, die erg goed werden bezocht. Bovendien werd het museum op 22 juni van het verslagjaar bezocht door een visitatiecommissie in het kader van de financiering vanuit de Erfgoedwet. In deze wet is bepaald dat het museum zich eens in de vier jaar laat evalueren door een onafhankelijke commissie. De Raad van Toezicht heeft met plezier en enthousiasme kennisgenomen van het positieve visitatierapport.

Daarnaast zijn in het verslagjaar nieuwe stappen gezet met het zesde speerpunt, 'De stad als podium'. Bij De Museumfabriek leidde dat tot de herinrichting van het entreegebied met een nieuwe toegang. En ook bij Rijksmuseum Twenthe werd, in samenwerking met de gemeente Enschede en externe partijen, concreet nagedacht over een entree en opening van Rijksmuseum Twenthe naar de stad toe en over mogelijkheden voor ingebruikname van de twee kavels grond van Rijksmuseum Twenthe aan de Museumlaan. De Raad van Toezicht juicht de voortgang hiervan toe.

De Raad van Toezicht van Rijksmuseum Twenthe en De Museumfabriek ziet toe op de kwaliteit, de strategie, de prestaties en de bedrijfsvoering van de beide musea en de organisatie, alsook op het goed functioneren van de directeur-bestuurder. De leden van de raad functioneren niet alleen als

toezichthouder, zij staan de directie en soms ook leden van het managementteam met raad terzijde.

De verdeling van de verantwoordelijkheden tussen de Raad van Toezicht en het bestuur is schriftelijk vastgelegd en inzichtelijk gemaakt in de Governance Code Cultuur. De musea hanteren de principes van deze code, waarbij de Raad van Toezicht zich verder ontwikkelt, leert en professionaliseert.

De Raad van Toezicht maakt gebruik van diverse overlegvormen, contactmomenten en netwerkbijeenkomsten die hen in staat stellen om toezicht te houden op de hele organisatie vanuit een juiste balans tussen betrokkenheid en afstand.

Jaarlijks evalueert de Raad van Toezicht zijn eigen functioneren en dat van het bestuur. In februari heeft het functioneringsgesprek met de directeur-bestuurder plaatsgevonden. Omdat in het verslagjaar een nieuwe voorzitter van de Raad van Toezicht is benoemd, heeft geen zelfevaluatie plaatsgevonden. De Raad van Toezicht vergaderde in het verslagjaar vijf maal: 28 maart, 23 mei, 27 juni, 22 september en 28 november. De bijeenkomsten waren reguliere vergaderingen waarin vele inhoudelijke, organisatorische en financiële onderwerpen werden besproken. In de vergadering van 28 maart werden de jaarrapportages van RMT en DMF behandeld, in de vergadering van 27 juni de strategische plannen voor 2023 en verder, en in de vergadering van 22 september de jaarbegrotingen voor 2023.

De Raad van Toezicht van Rijksmuseum Twenthe en De Museumfabriek kent een auditcommissie en een remuneratiecommissie. De auditcommissie is drie keer bij elkaar geweest om specifieke financiële onderwerpen te bespreken en ter voorbereiding op de vergaderingen met de financiële jaarstukken en de jaarbegrotingen. Daarnaast heeft een delegatie van de Raad van Toezicht tweemaal in het verslagjaar overleg gevoerd met de Ondernemingsraad van de beide musea.

2022 was een jaar met grote veranderingen voor de Raad van Toezicht. Medio 2022 heeft Wim Boomkamp, voorzitter van de Raad van Toezicht, afscheid genomen omdat hij ruim aan het einde van zijn tweede termijn was gekomen. Namens de voltallige Raad van Toezicht wil ik als voorzitter Wim ongelooflijk bedanken voor zijn inzet en wijsheid die hij als toezichthouder en als adviseur van de directie in de afgelopen jaren heeft getoond, in het bijzonder tijdens de periode rondom de aankoop van het schilderij van John Constable.

In 2022 traden ook nieuwe leden toe tot de Raad van Toezicht. Met ingang van 1 januari werden Désirée Majoor en Anneloes van Uhm verwelkomd. En per 23 mei trad ondergetekende aan als voorzitter. Wij kijken ernaar uit om de komende jaren, samen met de directie, de musea verder te brengen in hun ontwikkeling en zichtbaarheid.

En dan was het eind 2022 tijd voor de grootste verandering: Arnoud Odding, ruim tien jaar directeur-bestuurder van Rijksmuseum Twenthe en vanaf 2016 ook van De Museumfabriek, besloot dat zijn taak in Enschede is volbracht. Arnoud maakte van Rijksmuseum Twenthe, dat in 2012 in een diepe crisis verkeerde, een open, naar buiten gericht, spannend museum met een geheel eigen profiel. In 2016 deed hij hetzelfde bij De Museumfabriek. De Raad van Toezicht is Arnoud zeer dankbaar voor alles wat hij voor de musea, Enschede en de regio Twente heeft betekend.

In 2022 is een start gemaakt met de zoektocht naar een nieuwe directeur-bestuurder. In het voorjaar van 2023 zal deze zoektocht vermoedelijk worden voltooid.

De Raad van Toezicht van Stichting Rijksmuseum Twenthe en Stichting De Museumfabriek voor deze de voorzitter, Stefan Kuks

Bestuursverslag

Een jaar van grote tegenstellingen

Het jaar 2022 was een jaar van grote tegenstellingen. Enerzijds begon het jaar nog met een lockdown vanwege Covid-19, anderzijds organiseerde Rijksmuseum Twenthe prachtige tentoonstellingen met Artemisia Gentileschi, Carlijn Kingma, het Italiaanse futurisme en heel veel meer. Ook werd een geheel nieuwe kunstenaarstuin aangelegd naar ontwerp van Elspeth Diederix. Op tentoonstellingsgebied was 2022 voor Rijksmuseum Twenthe een van de meest ambitieuze jaren ooit. De Museumfabriek had in de eerste helft van het jaar nog moeite om het publieksprogramma ongestoord tot uitvoer te brengen terwijl het museum anderzijds een nieuw collectiecentrum van beide musea in gebruik kon nemen met ruime depots, moderne fotostudio en het grootste restauratieatelier van Oost-Nederland. Een belangrijke stap in de ontwikkeling van De Museumfabriek tot familiemuseum én collectiemuseum. In de laatste maanden van het jaar werd hard gebouwd aan het kenniscentrum en de nieuwe entree bij Lokaal Roombeek. Ook werd in 2022 de bèta-versie van de Atlas van Ooit gelanceerd: het nieuwe digitale museum voor heel Twente. De Atlas van Ooit brengt de museale objecten virtueel terug naar de plek waar ze vandaan komen. Vanwege het innovatieve karakter van deze atlas heeft de Vriendenloterij in het voorjaar besloten de verdere ontwikkeling te ondersteunen met een zeer genereuze financiële bijdrage.

In de loop van het verslagjaar pakten zich echter opnieuw donkere wolken samen boven de musea. Een nieuwe crisis brak uit, veroorzaakt door de vreselijke oorlog in Oekraïne. De enorm gestegen kosten voor energie bedreigen de financiële positie van vooral De Museumfabriek en daarmee de toekomst van het belangrijkste regionale museum van Twente. Om deze energiecrisis het hoofd te bieden moeten op korte termijn verduurzamingsmaatregelen worden uitgevoerd zoals vervanging van lichtbronnen, investeringen in het gebouwbeheersingssysteem en aanbrengen van speciale folies op de lichtstraten. Het museum heeft onvoldoende middelen om deze maatregelen geheel op eigen kracht door te voeren. Voor de verduurzaming en voor het op een aanvaardbaar peil houden van het werkkapitaal is financiële steun van de overheid onvermijdelijk. Wij rekenen op een gezamenlijke inspanning van rijk, provincie en gemeente, de eerste toezeggingen zijn reeds ontvangen.

Publieksbereik

Op het gebied van publieksbereik was 2022 een overgangsjaar. Zo ondervond De Museumfabriek vooral in de eerste helft van het jaar nog grote hinder van de pandemie. Het speciale winterprogramma 'De Sprookjesfabriek' kon in januari in het geheel niet doorgaan. De vakantiefestivals in de voorjaarsvakantie en de meivakantie kwamen ook moeilijk op gang, mede vanwege de zeer beperkte voorbereidingstijd. Pas in de zomervakantie en in de herfstvakantie waren de bezoekersstromen als vanouds.

Bij Rijksmuseum Twenthe was vooral in de zomerperiode duidelijk te merken dat veel mensen er nog tegen op zien om wat langere treinreizen te maken. Ook de oudere museumbezoekers die in de regio wonen hebben hun weg terug naar het museum nog niet allemaal hervonden. Daar staat tegenover dat de musea dit jaar veel geëxperimenteerd hebben met activiteiten voor nieuwe doelgroepen. Gemiddeld genomen lijkt het publiek zich in de afgelopen jaren flink verjongd te hebben. Dat heeft mede te

maken met de nadruk bij De Museumfabriek op de ontwikkeling tot een familiemuseum. Bij Rijksmuseum Twenthe is het afgelopen jaar ook proefgedraaid met speciale avonden voor een jong publiek onder de noemer RMTnext. De derde Enschedese Museumnacht was een enorm succes met zo'n 2.000 voornamelijk jonge deelnemers.

Al met al mogen we vaststellen dat het publieksbereik zich in de loop van het jaar weer goeddeels herstelde naar het pre-corona bereik. In het gehele jaar bereikten de twee musea samen ongeveer 115.000 mensen.

Het museum binnenste buiten

2022 was het tweede jaar waarin hard gewerkt is aan de realisatie van het transformatieplan van beide musea onder de noemer 'Het museum binnenste buiten'. Alle tentoonstellingen en activiteiten van Rijksmuseum Twenthe werden geprogrammeerd binnen de drie actuele maatschappelijke thema's: 'green lab', 'body politics' en 'truth'.

Met 'Het museum binnenste buiten' willen wij als musea naar buiten reiken en de samenleving naar binnen halen, zoinwel inhoudelijk als letterlijk. Daarom ook hebben wij de educatieve programma's van De Museumfabriek en Rijksmuseum Twenthe in 2022 compleet vernieuwd, waarbij de lessen en workshops in de musea centraal worden gesteld. Want, zo is onze overtuiging: er is geen rijker klaslokaal dan het museum. Om een museumbezoek voor alle Twentse leerlingen mogelijk te maken, hebben we de Twentse museumbus ingevoerd. Deze door VDL ETG en ETC gesponsorde bus is een doorslaand succes. Al honderden schoolklassen hebben hun bezoek aan het museum met deze bus geboekt!

Visitatie van Rijksmuseum Twenthe

Met ingang van 2021 worden de Rijksmusea volledig gefinancierd uit de Erfgoedwet. In deze wet is bepaald dat de Rijksmusea zich eens in de vier jaar laten evalueren door een onafhankelijke visitatiecommissie. Op 22 juni van het verslagjaar vond de visitatie bij Rijksmuseum Twenthe plaats, een poosje later werd het visitatierapport opgeleverd. De commissie oordeelt zeer positief: "het museum maakt een positieve, frisse indruk en geeft blijk van een geïnspireerde, creatieve blik op wat een museum kan bieden (...) en is zeer te spreken over de manier waarop het museum verbindingen legt, onder meer met hedendaagse kunstenaars, en zich inzet om een bijdrage te leveren aan maatschappelijke debatten verdient waardering en complimenten. De aanbevelingen die worden gedaan richten zich op versteviging en verankering, en daar gaan we vanzelfsprekend mee aan de slag.

Het museum van de wonderlijke wetenschap

Sinds de start van de samenwerking van De Museumfabriek met Rijksmuseum Twenthe heeft dit stedelijk museum zich ontwikkeld tot een familiemuseum en ook een collectiemuseum. Inhoudelijk heeft het museum zich geconcentreerd op het stimuleren van creativiteit en de mogelijkheid om mee te werken en mee te doen in het museum. De zeer diverse collecties van natuur, cultuur, geschiedenis en techniek maakten echter dat het profiel van het museum lastig te communiceren was. Dit voorjaar is ervoor gekozen om het museum verder te ontwikkelen tot het museum van de wonderlijke wetenschap. Onder het motto 'Omdat we willen weten' zal het de taalwetenschap, de geschiedkunde, de natuurlijke historie, de natuurkunde, astronomie en meerdere andere wetenschappen centraal stellen. Daarmee sluit het museum aan op het regioprofiel van techniek, innovatie en creativiteit. Immers, iedere wezenlijke vernieuwing is gefundeerd op kennis van de wereld die we

systematisch verzamelen en interpreteren. Het museum van de wonderlijke wetenschap is het fundament voor het regioprofiel.

Rijksmuseum Twenthe houdt naast dit wetenschapsprofiel van De Museumfabriek een helder eigen profiel als kunstmuseum. Samen zijn zij de musea van de verbeelding omdat wij *met onze menselijke verbeelding vorm en betekenis geven aan de wereld om ons heen door middel van de kunsten en de wetenschappen.*

Vooruitblik

Aan het begin van 2023 zijn we halverwege de cultuurperiode 2021-2024 en dus ook halverwege het transformatieplan 'Het museum binnenste buiten'. In De Museumfabriek zijn veel ambities gerealiseerd en andere nog in ontwikkeling. In 2023 worden de nieuwe toegang tot het museum, het entreegebied en het kenniscentrum in gebruik genomen. Ook wordt de Atlas van Ooit in het komende jaar naar meerdere collecties in de regio *uitgerold*.

Rijksmuseum Twenthe heeft de afgelopen jaren veel nadruk gelegd op de inhoudelijke programmering met tentoonstellingen en activiteiten van oude en hedendaagse kunst waarbij de maatschappelijke thematiek een altijd terugkerende rode draad vormde. In de komende jaren zal echter ook veel aandacht geschonken moeten worden aan de renovatie, verduurzaming en uitbreiding van het museum om de museale taken op professioneel niveau uit te kunnen blijven voeren. Rijksmuseum Twenthe maakt een erg gesloten indruk en voldoet 35 jaar na de laatste verbouwing niet meer aan de wensen en verwachtingen van een hedendaags publiek. Al in 2004 werd een uitbreiding mogelijk gemaakt door een grondruil van de gemeente Enschede met de Staat der Nederlanden waarbij de staat twee percelen aan het begin van de Museumlaan in bezit kreeg om daar de uitbreiding van het museum te realiseren. Het is hoog tijd dat Rijksmuseum Twenthe, samen met gemeente, provincie en ministerie, die ambitie waar gaat maken.

Dankwoord

De afgelopen tien jaren werd Rijksmuseum Twenthe bestuurd door Arnoud Odding; vanaf 2016 kwam daar ook De Museumfabriek – toen nog Museum TwentseWelle – bij. Arnoud slaagde erin van beide musea relevante en in het oog springende 'musea van de verbeelding' te maken. Rijksmuseum Twenthe werd hét museum dat zich in het hart van de maatschappelijke discussie begeeft; De Museumfabriek ontpopte zich tot een plek van meedoen en meemaken. Twee duidelijke profielen, waar de komende jaren verder op kan worden voortgebouwd. Wij willen Arnoud ongelooflijk bedanken voor zijn visie en tomeloze inzet voor de beide musea.

En ook bedanken wij alle medewerkers en vrijwilligers van Rijksmuseum Twenthe en De Museumfabriek, die zich in een jaar waarin corona-herstel samen ging met een zeer ambitieuze programmering, elke dag opnieuw hebben ingezet.

Willem Dik, zakelijk directeur/ bestuurder a.i.

Nikki Olde Monnikhof, museaal directeur a.i.

1. Publiekstaak - Activiteiten en tentoonstellingen

1.1 Rijksmuseum Twenthe

Kunnen kunstenaars de toekomst maken? Zo ja, hoe zou deze toekomst eruit kunnen zien? Rondom deze vragen draait het jaarthema *WAT NU?*. In de tentoonstelling *Marinetti en het futurisme* lieten we zien hoe ruim honderd jaar geleden de futuristen hun gedroomde wereld, het koninkrijk van de machine, vormgaven via o.a. kunst, poëzie en reclame. Volgens cartograaf Carlijn Kingma is er ook voor hedendaagse kunstenaars een belangrijke rol weggelegd in het verbeelden van nieuwe, mogelijke werelden. 'Het zijn het de grote verhalen, de voorstellingen van hoe de wereld er uit zou kunnen zien, die de mens helpen zijn toekomst vorm te geven', aldus Kingma. In haar tentoonstelling *Het waterwerk van ons geld* nodigde zij het publiek uit om met haar mee te denken over de toekomst van ons geldstelsel. Het jaarthema *WAT NU?* werd in 2022 niet alleen verkend in de verschillende tentoonstellingen, maar ook in het tijdschrift *WAT NU? Museaal Manifest voor onze eeuw*, een eenmalige uitgave van Rijksmuseum Twenthe rondom verschillende tentoonstellingen over de toekomst die in 2022 in het museum te zien waren.

1.1.1 Tentoonstellingen en presentaties

Artemisia. Vrouw en macht

Van 26 september 2021 tot en met 27 maart 2022 organiseerde Rijksmuseum Twenthe een spectaculaire tentoonstelling rond het leven en werk van barokschilder Artemisia Gentileschi (1593-na 1654). Zij was één van de belangrijkste vertegenwoordigers van de Italiaanse schilderkunst uit de zeventiende eeuw en was zó bekend, dat alleen haar voornaam voldoende was, en dat nu nog is: Artemisia. Als vrouw manifesteerde zij zich in een mannenwereld, zonder zich te conformeren. Daarom wordt zij in latere tijden een symbool van de strijd tegen het patriarchaat.

Artemisia. Vrouw & Macht post binnen de recente "herontdekking" van de kunstenaar in de afgelopen decennia, met enkele grote tentoonstellingen in Rome, Milaan, New York en onlangs in Londen. De herontdekking van een vrouwelijke icoon, een kunstenaarsdochter, een getalenteerde (portret)schilder die een bijzonder leven leidt. Maar deze tentoonstelling draaide niet alleen om het spanningsveld tussen haar leven en werk. Net zo goed ging het om de verschillende overeenkomsten tussen Artemisia's tijd en onze hedendaagse blik. Artemisia is een uitzonderlijke schilder, een vrouw, een symbool. Wat zegt haar biografie en haar werk over haar tijd, en wat zegt ons begrip daarvan over die van ons? Hoe kunnen wij Artemisia's schilderijen lezen?

Collectie Wilploo. Verglijdend landschap

Van 23 januari t/m 6 juni 2022 toonde Rijksmuseum Twenthe onder de titel *Verglijdend landschap* een groot overzicht rondom de Collectie Wilploo. In de afgelopen tien jaar ontving het museum verschillende schenkingen uit deze particuliere collectie hedendaagse kunst, die bijeen is gebracht door de Enschedese verzamelaar Ingrid Blans. In de tentoonstelling waren werken te zien van onder anderen Lou Louber, Raquel Maulwurf, Elsbeth Cochius, Dirk Comello, Saskia Jetten, Zoltin Peeter, Inge Reisberman en Renie Spoelstra.

Na de jacht! (versie 2.0). Tien jaar verzamelen in 100 kunstwerken

Toen het museum in december 2021 toch enigszins onverwacht moest sluiten vanwege de lockdown, hebben we besloten een aantal grote tentoonstellingen die begin 2022 zouden

plaatsvinden uit te stellen. Het tijdslot wat daardoor beschikbaar kwam (10 april t/m 22 mei 2022) hebben we gebruikt om de collectietentoonstelling *Na de jacht!*, die eerder in 2021 te zien was, in reprise te laten gaan. Hoogtepunt van deze tentoonstelling was het nieuw verworven werk *Gezicht op Hampstead* uit 1824 van de beroemde Engelse landschapsschilder John Constable. Behalve Constable's schilderij waren er vele andere hoogtepunten te zien uit tien jaar verzamelen, zoals de landschappen van Constable's voorgangers Thomas Gainsborough en Gerard van Nijmegen, en een groot aantal aankopen en schenkingen op het gebied van hedendaagse kunst.

Collectie KK

Van 10 april t/m 19 juni was in RMT een intieme presentatie te zien met werken uit de Collectie K-K. De Collectie K-K is bijeengebracht door een Nederlands verzamelaarsechtpaar. In het afgelopen decennium hebben zij ruim zeventig werken uit hun verzameling aan het museum geschonken, waarvan in deze presentatie een selectie was te zien. Hoogtepunt uit de tentoonstelling was het recent geschonken schilderij van Robert Zandvliet. Daarnaast werd er ook werk getoond Joost van den Toorn, Henk Visch, Reinier Lucassen, Hans Lemmen, Mitja Tusek, Andrei Roiter en Milan Kunc.

De vroegmiddeleeuwse schatvondst van Springendal

In 2019 zijn er door amateurarcheologen gouden munten gevonden in het Springendal, nabij Ootmarsum, waarna er tussen 2019 en 2021 door een samenwerking tussen Vrije Universiteit Amsterdam, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en de Provincie Overijssel nog meer is gevonden. Naast munten bestaat deze unieke goud- en zilverschat uit verschillende sieraden, allen daterend uit de zevende eeuw. Dit is de eerste keer dat er een vondst uit deze periode in Twente wordt gedaan. Deze schat is daarnaast uitzonderlijk, omdat het om resten van een offer- of cultusplaats zou gaan, wat bijna nooit op deze manier in Nederland worden teruggevonden. Van 18 februari t/m 30 oktober 2022 werd de schat gepresenteerd in Rijksmuseum Twenthe.

Elspeth Diederix. Sottobosco

In het kader van de programmalijs *Het Groene Lab* heeft kunstenaar Elspeth Diederix een nieuwe achtertuin ontworpen voor Rijksmuseum Twenthe. Deze zogenaamde *Sottobosco Tuin* vormde het vertrekpunt voor een nieuwe serie foto's van bloemen en planten van Diederix, die zij toonde in een grote tentoonstelling rondom haar werk van 5 juni t/m 11 september 2022. Voor de *Sottobosco Tuin* en de nieuwe serie foto's liet Diederix zich inspireren door de donkere 17de-eeuwse bosgrondstilleven uit de collectie van Rijksmuseum Twenthe. De schilders van deze zogenaamde sottobosco-taferelen richtten hun aandacht op het leven laag bij grond, onder de bomen. Ze schilderden insecten, vlinders en gekleurde bloemen die afsteken tegen de veelal donkere achtergronden. Diederix voelde zich vooral ook aangetrokken door het wonderlijke karakter van deze taferelen. Deze donkere, surreële sfeer komt terug in zowel Diederix' *Sottobosco Tuin* als haar nieuwe serie foto's.

Charlotte Schleiffert. Tolerance Test

Van 18 juni t/m 4 september 2022 was de rondreizende installatie *Tolerance Test* te zien in Rijksmuseum Twenthe. *Tolerance Test* is een bijzondere, eenmalige installatie die de zogenaamde *large drawings* van Charlotte Schleiffert indringend en hyperactueel voor het voetlicht werden gebracht. Deze meer dan levensgrote *large drawings* worden bevolkt door hybride wezens: mensen die Schleiffert tegenkomt op straat, virtuoos gekruist met beroemdheden van film of televisie of van foto's in kranten en tijdschriften. In *Tolerance Test* zijn Schleifferts fantasiewezens

in een kring bijeengekomen. De werken werden gepresenteerd met licht en verhaal: licht om de blik van de kijker te richten en verhaal om de wezens een stem geven, individueel en als groep.

In gesprek

Met *In gesprek* toont RMT vier werken uit de eigen collectie, die nieuwe dialogen met elkaar aangaan. Deze presentatie, die plaatsvond van 25 juni t/m 30 oktober 2022, vond plaats ter ere van het afscheid van Fusien Bijl de Vroe als directeur van de Vereniging Rembrandt op 1 april 2022. De Vereniging Rembrandt beschermt en verrijkt de kunstcollectie van Nederland, door te helpen kunst te verzamelen, restaureren en onderzoeken. De presentatie was onderdeel van een serie kleine, thematisch verwante presentaties in musea door heel Nederland.

SO FUTURE (RMT x GGOBOT)

Van 18 juni t/m 2 oktober 2022 organiseerde RMT voor de tweede keer een grote tentoonstelling in samenwerking met het jaarlijkse kunst- en technologiefestival GGOBOT. GGOBOT heeft in de afgelopen jaren al verschillende thema's gehad gebaseerd op invloedrijke narratieven rondom technologie, maatschappij en cultuur. *SO FUTURE* draaide het om onze kijk op de toekomst. In het bijzonder de waarde en betekenis van toekomstvoorspellingen en, daarmee samenhangend, toekomstproductie. In de tentoonstelling was werk te zien van Isabelle Arvers, Jeremy Bailey, Constant, DISNOVATION.ORG, Femke Herregraven, Viviane Komati, Amor Muñoz, Sabrina Ratté, Jonas Staal i.s.m. Jan Fermon, Stanza, Ivar Veermaë en ViaOral.

Marinetti en het futurisme: manifest voor een nieuwe wereld

In de tentoonstelling *Marinetti en het futurisme: manifest voor een nieuwe wereld* volgt Rijksmuseum Twenthe de artistieke ontwikkeling van het futurisme aan de hand van zijn charismatische leider Marinetti. De gedroomde nieuwe wereld blijkt complexer dan gedacht, wat erin resulteert dat Marinetti moet schipperen tussen zijn idealen en de politieke werkelijkheid. Om zijn geliefde futuristische stroming in leven te houden laveert hij tussen het fascisme en zijn eigen revolutionaire idealen. De tentoonstelling toont niet alleen de kracht van woorden maar ook de consequenties die uitspraken kunnen hebben. Een wisselwerking die ook het afgelopen jaar erg actueel bleek.

Homo Symbioticus

Op uitnodiging van Rijksmuseum Twenthe stelde schrijver Atte Jongstra de tentoonstelling *Homo Symbioticus* samen, waarin hij reageert op de Italiaanse futuristen en vooruitblijkt. Jongstra ziet de toekomst anders voor zich: 'het ware futurisme draait niet om vernietiging maar om versmelting. Het ware futurisme is niet zwart maar groen.'

Het resultaat is een rijke en poëtische tentoonstelling waarin hij de voorhoede van het groene futurisme verbeeldt. Puttend uit de collecties van Rijksmuseum Twenthe, De Museumfabriek en enkele bruiklenen selecteert hij meer dan honderd kunstwerken die samen de weg naar de nieuwe groene mens belichamen. De mens die samenwerkt met de natuur, in plaats van ertegenin: de *homo symbioticus*.

Rein Jelle Terpstra – The setting of violence

De tentoonstelling *The setting of violence* van kunstenaar Rein Jelle Terpstra toont een fotografische benadering van de film *Saló o le 120 giornate di Sodoma* (1975) van Pier Paolo Pasolini. Naast de gruwelijke daden van marteling, vernedering en film in de film, vallen de prominent aanwezige futuristische schilderijen aan de muren van de villa op. Terpstra onderzoekt in zijn tentoonstelling de intenties van de filmmaker door frames uit de film van Pasolini te

bewerken en van alle gruwelijkheden, slachtoffers en daders te ontdoen. Wat overblijft zijn lege ruimtes die een onheilspellende sfeer uitademen. Hierbij roept Terpstra verschillende vragen op; wat heeft zich hier afgespeeld of wat gaat zich hier nog afspelen? Welk verband zag Pasolini tussen de kunst van de futuristen en de wandaden begaan door de fascistische machthebbers?

Carlijn Kingma. Het waterwerk van ons geld

Wie maakt ons geld? Waar stroomt het naartoe? En waarom werkt ons financieel systeem niet voor iedereen? Deze vragen stonden centraal in *Het waterwerk van ons geld*, de nieuwste kaart én gelijknamige tentoonstelling van kunstenaar en cartograaf Carlijn Kingma. De inrichting van het geldstelsel heeft grote invloed op onze economie, de verdeling van rijkdom en de manier waarop we met elkaar samenleven. En toch zijn er maar weinig mensen die werkelijk begrijpen hoe het geldstelsel werkt. Met *Het waterwerk van ons geld* brengt Kingma dit systeem in kaart om het voor een breed publiek toegankelijk te maken. Met behulp van de metafoor 'geld als water' brengt ze de wereld van het grote geld tot leven. Ze loodst de kijker door een landschap van onzichtbare geldstromen en verborgen krachten: een ontdekkingsreis naar de rol van geld in onze samenleving. In de tentoonstelling, die was te zien van 16 oktober 2022 t/m 29 januari 2023, werd niet alleen werk van Kingma getoond, maar ook historische (spot)prenten uit de collectie van Rijksmuseum Twenthe over financiële bubbels uit het verleden.

Wolvecamp in stof en verf

In 2021 werd de RMT-collectie verrijkt met een bijzonder wandkleed van CoBrA-kunstenaar Theo Wolvecamp. Het werk is voor het eerst te zien in de presentatie *Wolvecamp in stof en verf*, samen met een ander wandkleed van Wolvecamp uit de collectie van de Gemeente Hengelo. Beide wandkleden worden getoond samen met de schilderijen waarop ze gebaseerd zijn. Daarnaast zijn nog enkele andere werken van Wolvecamp te zien uit RMT-collectie, waaronder een vroeg schilderij dat in 2022 door een particulier aan het museum is geschonken.

Rembrandt meets Nour

Ter gelegenheid van de komst van Rembrandts *Vaandeldrager* organiseerde RMT van 2 december t/m 31 december 2022 een bijzondere tentoonstelling. Naast Rembrandts portret werd namelijk een nieuwe serie vaandeldragers van hedendaags kunstenaar Nour-Eddine Jarram (1956) getoond. Jarram zei ooit over Rembrandt dat dit 'de schilder is die over hem waakt'. Dit maakte hem de uitgelezen persoon om te reageren op Rembrandts Vaandeldrager. Toch is het lang geleden dat hij zo direct naar zijn voorbeeld heeft gewerkt. Het resultaat is een verrassende serie nieuwe vaandeldragers, met als absolute hoogtepunt *De Vaandelraagster*.

1.1.2 Activiteitenprogramma RMT

In 2022 hebben we na de moeilijke jaren van de pandemie weer flink wat activiteiten kunnen organiseren. Zo organiseerden wij elke week instaprondleidingen bij onze vaste collectie, bij de tentoonstelling *Artemisia. Vrouw & Macht* (26 sept 2021 t/m 27 maart 2022) en *Marinetti en het Futurisme. Manifesti voor een nieuwe wereld* (25 september 2022 t/m 19 februari 2023).

Bezoekers konden zich drie keer per week (op twee momenten) inschrijven. Tijdens de tentoonstelling van *Elspeth Diederix. Sottobosco* (5 juni t/m 11 september 2022) werden er verschillende workshops voor jong en oud gegeven in onze binnentuin. In de zomer van 2022 presenteerde Rijksmuseum Twenthe de tentoonstelling *Tolerance Test* van kunstenaar Charlotte Schleiffert. Op verschillende dagen vond in de tentoonstelling een theatervoorstelling plaats, waarin de groteske figuren van Schleiffert letterlijk een stem kregen.

Tijdens de tentoonstellingen van *Artemisia* en *Futurisme* konden we groots uitpakken met verschillende activiteiten. Zo organiseerden we verschillende activiteiten voor onze vrienden en weldoeners, maar ook tekenworkshops voor volwassenen en voor kinderen. Was er voor het eerst een kinderaudiotour te volgen door de tentoonstellingen en maakte onze vormgever een speciaal *Artemisia* en *Futurisme* doe-boekje. Richten we een tekenatelier in op zaal, waar tijdens openingstijden al onze bezoekers plaats konden nemen. Hadden we verschillende lezingen, theatervoorstellingen, optredens en dansworkshops geprogrammeerd. Werkten we samen aan een bijzonder programma met De Maakers (De Maakers is een kweekvijver voor jong theatertalent van 15 tot 25 jaar uit Oost-Nederland, opgezet met De Theatermakerij uit Enschede) en studenten Dans van de vooropleiding vooropleiding Dans ArtEZ. De jaarlijkse Museumnacht op zaterdag 5 november 2022 stond in het teken van het Futurisme en Carlijn Kingma met muziek, disruptieve optredens, workshops, rondleidingen en eten en drinken. Ten slotte hebben we verschillende bijeenkomsten georganiseerd rondom het nieuwe werk van *Carlijn Kingma – Het waterwerk van ons geld*.

RMTnext

In het voorjaar van 2022 zijn we begonnen met RMTnext, speciale avondopenstellingen voor een jonger publiek. Tijdens deze avonden werden uiteenlopende activiteiten georganiseerd waarin onze bezoekers in een ontspannen sfeer meer te weten kwamen over de kunstwerken, kunstenaars en tentoonstellingen in RMT. Vaste onderdelen van de avond waren (artist)talks, speed tours, performances van ArtEZ-studenten en een speciale RMTnext menukaart in ons museumcafé.

Iedere RMTnext-editie had een eigen thema, waarbij we de (tijdelijke) tentoonstellingen in het museum als vertrekpunt namen. Zo was er een editie waarin de kunstwereld centraal stond, een editie over de relatie tussen mens en natuur en tot slot een editie over het verbeelden van de toekomst. Voor 2023 hebben we vijf RMTnext-avonden gepland, waarin we de samenwerkingen met lokale partijen gaan uitbreiden. Zo zal kunstruimte Sickhouse elke editie een speciale activiteit organiseren en hebben we wederom optredens van ArtEZ-studenten.

1.1.3 Collectiepresentaties

Ars longa, vita brevis ('de kunst is lang, het leven kort') is de collectiepresentatie van Rijksmuseum Twenthe, die geheel 2021 te zien was, met als centrale thema 'de menselijke conditie'. Het museum heeft negen kunstenaars uitgenodigd om ieder een eigen zaal in te richten en daarbij gebruik te maken van de museumcollectie in relatie tot een nieuw of bestaand werk van de kunstenaar. Zo zijn er in totaal negen elkaar opvolgende kabinetten ontstaan waarin de kunstenaars met hun installaties het verhaal van 'La condition humaine' vertellen, de menselijke conditie in de 21ste eeuw. De negen kunstenaars die voor Ars longa, vita brevis een kabinet hebben ingericht zijn Bart Hess, L.A. Raeven, Berend Strik, Philip Vermeulen, Anne Wenzel, Peter Zegveld, Karin Arink (i.s.m. Renée Kool), Armando en Siliva B. Hun installaties volgen de verschillende fasen uit een mensenleven, beginnend met de begeerte en in de eerste zaal en eindigend met 'memento mori' in de laatste zaal. Ofwel het menselijk leven in negen episodes. De Schatkamers – collectiepresentatie, geheel 2021 In De Schatkamers zijn hoogtepunten uit de eigen collectie te zien. Van middeleeuwse altaarstukken en miniaturen tot 17de-eeuws keramiek, een overweldigende portrettengalerij en de prachtigste landschappen. De veelzijdigheid en rijkdom van de collectie van RMT is in zes schatkamers gepresenteerd: de middeleeuwen, landschappen, portretten, zilver en kunstnijverheid. Sinds de opening van het museum in 1930 is de collectie

uitgegroeid tot een omvangrijke en diverse kunstverzameling, die vrijwel alle stromingen in de Westerse kunstgeschiedenis vertegenwoordigt, vanaf de middeleeuwen tot heden.

1.2 De Museumfabriek

Een familiemuseum en een collectiemuseum

In de periode sinds 2016 heeft De Museumfabriek zich ontwikkeld tot een museum waar het gaat om de menselijke verwondering en om de creativiteit waarmee wij de mogelijkheden van de natuur gebruiken om vorm aan ons eigen bestaan te geven. In die zin zijn wij een educatief museum en ook een familiemuseum waar gezinnen zich samen laten inspireren om zelf te maken en te creëren. Niet voor niets hebben wij de naam van het museum enkele jaren geleden gewijzigd in De Museumfabriek. In een fabriek worden dingen bedacht en gemaakt. En tegelijk zijn wij meer dan ooit een collectiemuseum met meer dan 300.000 objecten van techniek, wetenschap, archeologie, cultuur, natuur én streektaal. Meerdere deelcollecties zijn van nationaal belang en een aantal zelfs van internationaal belang. Qua diversiteit van de collecties is De Museumfabriek met vrijwel geen ander museum te vergelijken.

Het museum van de wonderlijke wetenschap

De grote ecologische, maatschappelijke en economische veranderingen van de afgelopen jaren hebben het museum ertoe aangezet de koers, zes jaar na de ommezwaai in 2016 nog eens goed tegen het licht te houden. Want musea zijn maatschappelijke instellingen die zich bezig dienen te houden met actuele onderwerpen en actuele vragen vanuit de samenleving. We verzamelen en bewaren de collecties weliswaar voor de eeuwigheid maar we werken met en voor het publiek vanuit de wens en noodzaak om nu relevant te zijn. In het boekjaar hebben wij daarom besloten het museum door te ontwikkelen tot het museum van wonderlijke wetenschap. In het transformatieplan staat het als volgt omschreven:

Wij willen het museum transformeren naar een instelling waar het draait om meedoen, om kennis en om de samenhang tussen de wetenschappen, zowel de 'harde' als de 'zachte' vakgebieden. Juist nu de wetenschap vanwege maatschappelijke en sociale ontwikkelingen door sommigen steeds meer in twijfel wordt getrokken. Wij zijn interdisciplinair van nature en we zoeken naar de kruisbestuiving tussen die wetenschappen omdat de samenhang de oplossingen van morgen in zich draagt.

Met deze focus op de wetenschappen kiest De Museumfabriek ervoor om zich te richten op de grondslag van onze technologische, innovatieve en creatieve verbeeldingskracht. Het museum plaatst zich daarmee in het hart van het Twentse regioprofiel.

1.2.1 Donder & Bliksem

In de herfstvakantie is de nieuwe Wunderkammer 'Donder & Bliksem!' geopend. Deze is in samenwerking met kunstenaar en uitvinder Eibert Draisma tot stand gekomen. De Wunderkammer 'Draad' is hiermee vervangen waardoor er een stap is gezet binnen de vernieuwing van de tentoonstelling. In 'Donder & Bliksem!' worden verschillende weersfenomenen verklaard. Dit gebeurt door tekst, bewegend beeld, proefopstellingen en historische apparaten. De presentatie is interactief; continu wordt het publiek verrast met een

ander geluid zodra een apparaat in werking treedt. Daardoor hoor je afwisselend de wind, de regen, de donder en de knal. En jonge bezoekers kunnen ook zelf aan de slag: ze mogen zelf wind maken door te trappen op een windmachine en spelen met plasmabollen.

1.2.2 Publieksprogramma

De Museumfabriek organiseert iedere schoolvakantie (regio Noord) een vakantieprogramma. Tijdens de voorjaarsvakantie vindt een bescheiden programma plaats: het is dan pas nét duidelijk dat de musea hun deuren weer mogen openen, na een periode van sluiting door de pandemie. Tijdens de meivakantie wordt groter uitgediept: 'De Grote Familie Ontdekkingsreis' wordt georganiseerd, en vele bezoekers weten het museum te vinden. Zij verwonderen zich bij de Mad Science shows en doen mee aan de diverse workshops. In diezelfde week vindt op het Roombeekplein het Maker Festival Twente plaats, waar 'De Grote Familie Ontdekkingsreis' onderdeel van is. Tijdens deze dagen is het museum gratis toegankelijk.

In de zomervakantie krijgt de voormalige entree van DMF een volledige metamorfose voor 'De Vlinderfabriek'. Er zijn levende rupsen en vlinders te bewonderen in alle soorten en maten. Ook een deel van de grote collectie vlinderkasten komt hiervoor uit het depot. Door het hele museum is een belevingstour te volgen door kinderen waardoor ze kunnen ervaren hoe het is om een rups of een vlinder te zijn. Het auditorium verandert in een doe-ruimte met foto-plekken en knutselopdrachten en in de Makerspace zijn inloopworkshops te volgen.

In de herfstvakantie is, aanvullend op de nieuwe Wunderkammer 'Donder & Bliksem', een vakantieprogramma gevuld met activiteiten in hetzelfde thema. Er waren activiteiten te doen zoals het maken van een 'thunder tube' en een storm in een glas. De demonstraties met een echte Tesla generator was een grote publiekstrekker.

In de kerstvakantie is het thema uitgebreid met 'Donder & Bliksem! nu met sterretjes...' waar ook ingegaan is op het weersfenomeen sneeuw. Er was weer een volledig vernieuwd activiteitenprogramma met onder andere een 'rainstick' die gebouwd en versierd kon worden. Elke dag werden er vier workshops aangeboden waarbij kinderen door middel van solderen een lichtje konden laten branden of een mistmaker konden laten werken.

1.2.3 MuseumJeugdUniversiteit

De Museumfabriek heeft afgelopen jaar opnieuw een collegereeks voor kinderen geprogrammeerd. Wetenschappers en experts gaven antwoord op spannende vragen over de museumcollectie. Afgelopen jaar gaf onder meer Govert Schilling een collegereeks over het heelal.

1.2.4 Museumnacht

Op 5 november vond er ook in Enschede weer een Museumnacht plaats met als thema 'In het donker zie je meer'. Samen met veertien andere instellingen konden ook De Museumfabriek en Rijksmuseum Twenthe een mooi programma neer zetten. En dat vond ook de bezoeker! Van de 2000 bezoekers vonden ruim 1100 bezoekers de weg naar De Museumfabriek en bijna 1700 bezoekers de weg naar Rijksmuseum Twenthe.

In De Museumfabriek waren de indrukwekkende demonstraties van Symphony of fire een groot succes. Prachtige lichteffecten en flinke muziek in een donker museum. Deze demonstraties wisselden af met shows van het 'Twijfelachtige spektakel', een theatershow over wetenschap voor bezoekers van 16+.

In Rijksmuseum Twenthe was er muziek, een rondleiding door het depot en bij de lopende exposities en er was zelfs een waarzegster te bezoeken. In de Gobelinzaal volgde het ene onderdeel het andere op: van muziek van het Jonoma-trio tot een 'Anti-Museum voorstelling'.

1.2.5 Weekendschool Toppers op zondag!

De weekendschool biedt gemotiveerde jonge mensen de mogelijkheid hun horizon te verbreden op educatief, sociaal-cultureel en maatschappelijk gebied. Het zijn jongeren die een steuntje in de rug nodig hebben. Een aantal zondagen per jaar is De Museumfabriek het vaste honk voor ongeveer twintig leerlingen. Daarnaast brengen alle klassen van de weekendschool Twente een bezoek aan het museum, waar zij een rondleiding en een workshop kunnen volgen.

1.2.6 Museum Plus Bus en Topstukken On Tour

De Museum Plus Bus is een uniek initiatief voor ouderen in Nederland. Het gaat om senioren die écht niet meer zelfstandig een museum kunnen bezoeken. Per jaar ontvangt De Museumfabriek dertig tot veertig groepen van gemiddeld 35 personen. Deze groepen krijgen een rondleiding en een weefdemonstratie. Ook neemt DMF deel aan het initiatief Topstukken On Tour. Hierbij reizen diverse replica's van topstukken langs verzorgingshuizen.

1.3 Educatie

1.3.1 Ontvlechting RCE

In 2022 is de ontvlechting RCE (Roombeek Cultuureducatie) volgens afspraak gerealiseerd. Tot 1 juli 2022 is het gezamenlijke aanbod 'als vanouds' gerealiseerd en voor het nieuwe schooljaar is er op basis van de afspraken over ontvlechting nog samengewerkt binnen drie programma's: Expeditie Groen (primair onderwijs), Art2Go en combinatiebezoeken (voortgezet onderwijs).

1.3.2 Uitgangspunten educatie RMT en DMF: de wereld in een notendop

Op basis van de educatieve visie 'De wereld in een notendop' is er vanaf maart 2022 werk gemaakt van het ontwikkelen van een breed aanbod vanuit Rijksmuseum Twenthe en De Museumfabriek.

Op basis van een conceptontwikkelingstraject werden op 1 april de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- Gelijkwaardig aanbod voor PO, VO en MBO
- Gelijkwaardig aanbod vanuit Rijksmuseum Twenthe en De Museumfabriek
- Gelijkwaardig aanbod voor wat betreft een alfa-, beta- of gamma-oriëntatie
- Niet alleen museumlessen en -workshops, maar ook activiteiten op school ('Museum op School') en de mogelijkheid het museum vrij te bezoeken ('Wild kijken')

Sleuteltermen in de algehele programma-ontwikkeling zijn: vakintegratie, collectie als startpunt voor betekenisvol leren en ontwerpend en onderzoekend leren.

1.3.3 Opzet van het programma

In de maand april is op basis van bestaand aanbod van Rijksmuseum Twenthe en De Museumfabriek, gesprekken met de conservatoren, een rondetafelsessie met verschillende leerkrachten en cultuurcoördinatoren, de tentoonstellingsplanning voor 2022-2023 en een analyse van verschillende trends in museumeducatie een aanbod samengesteld, met voor elke doelgroep (PO, VO en MBO) ten minste vijf verschillende activiteiten. Deze activiteiten zijn opgenomen als aanbod op de website en in drie handzame boekjes, voor de drie verschillende doelgroepen.

1.3.4 Ontwikkeling en borging

Gedurende de periode juli – augustus zijn de educatieve programma's (door)ontwikkeld, uitgeschreven en vormgegeven. In deze periode zijn ook museumdocenten geworven, uit de pool met museumdocenten die via RCE lessen verzorgen en breder uit het eigen netwerk. In augustus en september hebben er drie trainingsdagen voor museumdocenten plaatsgevonden, zodat zij met een stevige basis aan de start konden verschijnen. Natuurlijk is voor deze museumdocenten een VOG aangevraagd.

1.3.5 Gratis vervoer

De meest genoemde bottleneck voor scholen om naar de musea te komen is het vervoer. Daarom hebben Rijksmuseum Twenthe en De Museumfabriek vanaf maart 2022 zich actief ingespannen voor het werven van sponsors en het vrijmaken van educatiebudgetten om leerlingen van PO, VO en MBO uit de regio Twente gratis vervoer naar de beide musea aan te bieden. In samenwerking met Hartemink Groep worden vanaf schooljaar 2022-2023 leerlingen uit de veertien Twentse gemeentes gratis naar het museum gebracht in een speciaal daarvoor bestickerde museumbus.

1.3.6 PR en communicatie rondom educatie

Alle PO-, VO- en MBO-scholen in de veertien Twentse gemeentes hebben direct na de meivakantie een doosje met daarin meerdere programmaboekjes en uitnodigingsbrieven gericht aan sleutelpersonen binnen de organisatie ontvangen, met uitzondering van basisscholen in Enschede. Visueel en tekstueel werd op en in het doosje benadrukt dat deze programma's vanaf nu met gratis vervoer geboekt kunnen worden. In de doosjes voor primair onderwijs was tevens een ontwerpwedstrijd opgenomen, waarbij leerlingen gevraagd werd zelf hun mooiste ontwerp voor de museumbus aan te leveren.

Basisscholen in Enschede zijn via het Cultuurmenu en binnen Cultuureducatie Enschede geïnformeerd over het nieuwe educatieve aanbod.

Na de zomervakantie is er daarnaast ingezet op een stevige social media-campagne over de nieuwe educatieve programma's en het gratis busvervoer. Hierbij zijn wekelijks uitingen gedeeld op LinkedIn, Instagram en Facebook.

Ten slotte is de op basis van de kindertekeningen ontworpen en gewrapte museumbus feestelijk onthuld op 26 oktober, in het bijzijn van de Enschedese onderwijswethouder Arjen Kampman. Hier is door 1Twente en TC Tubantia aandacht aan besteed.

1.3.7 Samenhang vakantieprogramma's

In de herfst- en kerstvakantie heeft voor families het programma 'Donder en Bliksem' gedraaid in De Museumfabriek. Op basis van dit familieprogramma is gekeken welke (deel)activiteiten ook geschikt kunnen zijn voor het nieuwe educatieve aanbod voor schooljaar 2023-2024.

Dit geldt ook voor een samenwerkingstraject via Cultuureducatie Enschede en de Stedelijke mavo (Het Stedelijk Lyceum Enschede), waarbij een afstudeerder van de Reinwardt Academie een lessenreeks over identiteit en textiele werkvormen ontwikkeld en uitgevoerd heeft. Er wordt nog bekeken of en hoe deze lessenreeks onderdeel wordt van het aanbod.

1.4 Een inclusief museum

Rijksmuseum Twenthe en De Museumfabriek hebben als doel zo toegankelijk mogelijk te zijn voor iedereen die de musea graag bezoekt – zowel programmatisch als fysiek. Daartoe is sinds twee jaren een programmamaker aangesteld die werkt aan het behouden en uitbreiden van de bestaande betrokkenen en aan het binden van nieuwe doelgroepen.

In 2022 is een aantal pilot-projecten gedaan, die in 2023 worden ingebed in de programmering van de musea. Onder meer zijn er rondleidingen opgezet samen met en voor mensen met een visuele en verstandelijke beperking. Ook is er in samenwerking met de Language Center van de Universiteit Twente een unieke rondleiding ontwikkeld. Het gaat hierbij om de ontwikkeling van de spreekvaardigheid voor studenten, expats en nieuwkomers door samen naar kunst te kijken en hierover in gesprek te gaan.

2. Kennis en Collecties Twentelab

2.1 Realisatie collectiecentrum Twentelab

Op 16 juni 2022 werd het collectiecentrum van het Twentelab feestelijk in gebruik genomen. Gedeputeerde Roy de Witte verrichtte de openingshandeling. Het collectiecentrum omvat een groot depot met daarin collectie van het Rijksmuseum Twenthe (de collectie schilderijen en serviesgoed blijft bij het Rijksmuseum), de kunstcollectie van Gemeente Enschede en de collecties van De Museumfabriek en Oudheidkamer Twente. Het collectiecentrum omvat verder het grootste restauratieatelier van Oost-Nederland, een collectiewerkplaats, een grote fotostudio, art-handling- en quarantaineruimte en een grote ruimte met werkplekken voor onderzoeksvrijwilligers. In het najaar van 2022 werd een grote presentatie-balie gebouwd, zodat de vrijwilligers de museumbezoekers uit kunnen leggen waar ze mee bezig zijn en waar ook “collectiewerk-in uitvoering” getoond kan worden.

2.2 De start van de Atlas van Ooit

Met een druk op de knop lanceerde Patrick Welman (voorzitter Oudheidkamer Twente, burgemeester van Oldenzaal en voorzitter van overlegorgaan 14 Twentse burgemeesters) op 16 juni 2022 de Atlas van Ooit. De Atlas van Ooit is een platform en zoekmachine waarop collectie gepresenteerd wordt. Naar keuze op een kaart of meer traditioneel, in een lijst. Door presentatie van een object in een kaart worden de museale objecten teruggeplaatst naar de plek waar ze ooit vandaan kwamen. In de Atlas van Ooit is het mogelijk om thema's (of verhalen) te publiceren. Via de Atlas van Ooit is het mogelijk om extra informatie te geven over museale voorwerpen. Alle wonderkammers zijn voorzien van QR-codes. Door deze te scannen krijgen bezoekers extra informatie (filmpjes, tekst, audio) over de thema's en de individuele objecten. Het is mogelijk om zelf audiotours te maken, de komende jaren zal de Atlas van Ooit gebruikt worden om extra informatie te geven over alle voorwerpen in het Open Depot. Inmiddels hebben meer dan 10 erfgoed organisaties interesse getoond in het plaatsen van de collecties op de Atlas van Ooit. Eind 2022 was de collectie van Oudheidkamer Twente in zijn geheel toegevoegd. De kunstcollecties van gemeente Enschede en Hengelo worden begin 2023 toegevoegd. De collecties van het Bussemakerhuis Borne en Museum Stadhuus in Hardenberg werden eind 2022 aangepast zodat deze ook in 2023 toegevoegd gaan worden. Het aanpassen en van deze externe collecties wordt uitgevoerd door medewerkers van De Museumfabriek.

2.3 Aanwinsten Rijksmuseum Twenthe

Op het gebied van hedendaagse kunst zijn er in 2022 ruim vijftig werken via schenking toegevoegd aan de collectie. Een aantal schenkingen zijn gedaan door verzamelaars met wie het museum al een lange relatie onderhoudt. Vanuit de Collectie KK zijn een schilderij van Robert Zandvliet en een werk op papier van Toon Verhoef aan de collectie toegevoegd. Ingrid Blans, verzamelaar achter de Collectie Wilploo, schonk naar aanleiding van de tentoonstelling rondom de Collectie Wilploo ca. 15 foto's, tekeningen en grafische werken aan Rijksmuseum Twenthe.

De Kees Stoop Stichting doneerde ca. 25 tekeningen en grafische werken van de Twentse kunstenaar Kees Stoop aan Rijksmuseum Twenthe. De schenking kan worden beschouwd als een

voorschot op de tentoonstelling die het museum in 2024 over het werk van Kees Stoop zal organiseren.

Kunstenaar Arno Kramer, van wie het museum al een groot overzicht van werken bezit, schonk in 2022 tien recente tekeningen uit de periode 2010-2018. Hiermee kan Kramers artistieke ontwikkeling doorlopend worden getoond. Tenslotte vond er in 2022 nog de overdracht plaats van een groot wandtapijt van Theo Wolvecamp. Dit werk was in beheer van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en maakt nu deel uit van de RMT-collectie.

In 2022 heeft RMT van drie hedendaagse kunstenaars clusters met verschillende werken verworven. De aankopen zijn gedaan vanuit de bijdrage Collectieprogramma's van het Mondriaan Fonds. Voor de periode 2022-2023 heeft RMT vanuit het fonds een subsidie van 120.000 euro gekregen voor de verwerving van hedendaagse kunstwerken. Deze bijdrage wordt vanuit het museum aangevuld met minimaal 50.000 euro per jaar. De aankopen die in 2022 zijn gedaan passen inhoudelijk binnen de programmalijnen Het Groene Lab en Body Politics.

In 2022 zijn twee zogenaamde large drawings aangekocht van de Nederlandse kunstenaar Charlotte Schleiffert. In 2021 had het museum ook al een large drawing verworven, waarmee het nu een cluster van drie tekeningen bezit. Schleiffert tekent veelal hybride wezens; groteske types, die worden geboren uit collages van tijden, stijlen, culturen en geslachten. Een installatie van Schleifferts drawings zal onder de titel Tolerance Test in 2022 in RMT te zien zijn. De in 2021 verworven tekening (getiteld Black Antoinette) vormt een ensemble met twee andere tekeningen die RMT begin 2022 verwierf. Black Antoinette is aangekocht in het kader van de programmalijn body politics, die draait om de vraag 'wie ben ik en wie mag ik zijn'.

In het kader van de programmalijn Het Groene Lab heeft RMT aan kunstenaar Elspeth Diederix de opdracht gegeven om een nieuwe achtertuin voor het museum te ontwerpen. Hierbij liet Diederix zich inspireren door de zogenaamde Sottobosco-schilderijen uit de museumcollectie. Deze donkere, 17de-eeuwse bosgrondstillevens worden gekenmerkt door een surreële sfeer, die ook terug komt in Diederix eigen werk. Geïnspireerd door haar Sottobosco Tuin en de Sottobosco-schilderijen uit de museumcollectie, heeft Diederix een serie nieuwe fotowerken gemaakt, die in de zomer van 2022 tevens in RMT te zien waren. Uit deze tentoonstelling heeft RMT vier foto's aangekocht voor de museumcollectie. Aanwinsten

Ter gelegenheid van de komst van De vaandeldrager van Rembrandt (2 december t/m 31 december 2022) heeft RMT de hedendaagse kunstenaar Nour-Eddine Jarram (1956) gevraagd om met nieuw werk te reageren op het portret van Rembrandt. Het resultaat is een verrassende serie nieuwe vaandeldragers, met als absoluut hoogtepunt De Vaandeldraagster.

Rijksmuseum Twenthe heeft met een bijdrage uit de Collectieprogramma's van het Mondriaan Fonds drie werken van Jarram kunnen aankopen. Naast De Vaandeldraagster zelf heeft het museum een grote pasteltekening van een Jonge Vaandeldrager en tien kleine aquarellen (Verkenningen) verworven, waarin Jarram verschillende elementen uit Rembrandts portret ver kent.

Rijksmuseum Twenthe is een echt mecenasmuseum. Zonder de particuliere verzamelaars van honderd jaar geleden zou het museum nooit hebben bestaan, en zonder de collectioneurs van nu zou het museum een monument van het verleden zijn geweest. Particuliere schenkers en verzamelaars houden de museumcollectie levend.

Wat betreft de langdurig bruiklenen mogen de zilveren haan en hen (tussen 1618 en 1619) toegeschreven aan de 17de-eeuwse zilversmid Hessel Jacobsen van Buren en Een serpentijnstenen bierpul met zilveren monturen (ca. 1670) van Lucas Luicksen niet onvermeld blijven. De objecten zijn tijdens TEFAF: The European Fine Art Fair 2022 door de Martens-Mulder Stichting aangekocht. Deze stichting bezit een grote collectie Nederlandse zilversmeedkunst uit de 17de en 18de eeuw. De collectie is in beheer bij Rijksmuseum Twenthe, waar het grootste deel permanent wordt getoond in de zilverschatkamer. De recente aankopen zijn in de zilverschatkamer te zien. Ook Landschap met pelgrims en een baai met schepen in het verschiet door Joos de Momper II en Afgestegen Cavalerie door George Hendrik Breitner mogen niet ontbreken in dit lijstje. Beide werken werden door een particuliere verzamelaar in bruikleen gegeven en vormen mooie aanvullingen op respectievelijk de collectie vroege landschappen en de collectie negentiende eeuw.

2.4 Collectie De Museumfabriek

De collectie van de Museumfabriek bestaat uit ca. 250.000 voorwerpen. Lang niet alles is vastgelegd in het systeem. Totaal zijn er bijna 70.000 voorwerpen gefotografeerd. In 2022 is een start gemaakt met de bouw van een halfautomatische insecten-fotografeer-apparaat. Hiermee proberen we de fotografie van de insectencollectie (ca 70.000 vlinders en ca. 60.000 kevers) te versnellen.

Totaal waren er 16 nieuwe aanwinsten. Het schilderij van Marcus Levie van Gelderen is het waard te vernoemen. Van Gelderen was directeur en oprichter van een viertal textielfabrieken, waaronder Rami Union en NV Stoomweverij De Nijverheid. Dit was de fabriek waar in de tweede wereldoorlog de Jodensterren gefabriceerd werden. Een andere aanwinst zijn een aantal kledingstukken van firma Menko uit de jaren '70. Destijds waren er bekende reclamecampagnes in Nederland van de "Meisjes van Menko". Hiervoor werden bekende ontwerpers ingezet. Kledingstukken uit deze periode van deze fabriek waren er nog niet in de collectie. Een oproep in de krant leverde een tweetal kledingstukken op. Tenslotte bestond één aanwinst uit 20 verhuisdozen met in totaal 5000 enveloppen met gedetermineerde mossen. Deze schenking werd gedaan door vrijwilliger Piet Kokke, hij nam afscheid na 61 (!) jaar vrijwilliger geweest te zijn. De komend jaren zijn we nog bezig met het fotograferen en verwerken in de computer van deze grote schenking.

In totaal werden er 5 objecten uitgeleend aan andere musea, waaronder de wolharige neushoorn aan het Natuurmuseum Friesland en werden er 32 objecten geleend van particulieren en andere musea. Er werden ongeveer 50 voorwerpen ontzamd. Dubbele en overtallige landbouwgereedschappen gingen naar Stichting Erfgoedarsenaal in Drenthe, drukplaten van zakkendrukmachines gingen naar het Rijssens Museum en drukcliche's van machinefabriek Stork gingen naar Museum Oyfo in Hengelo.

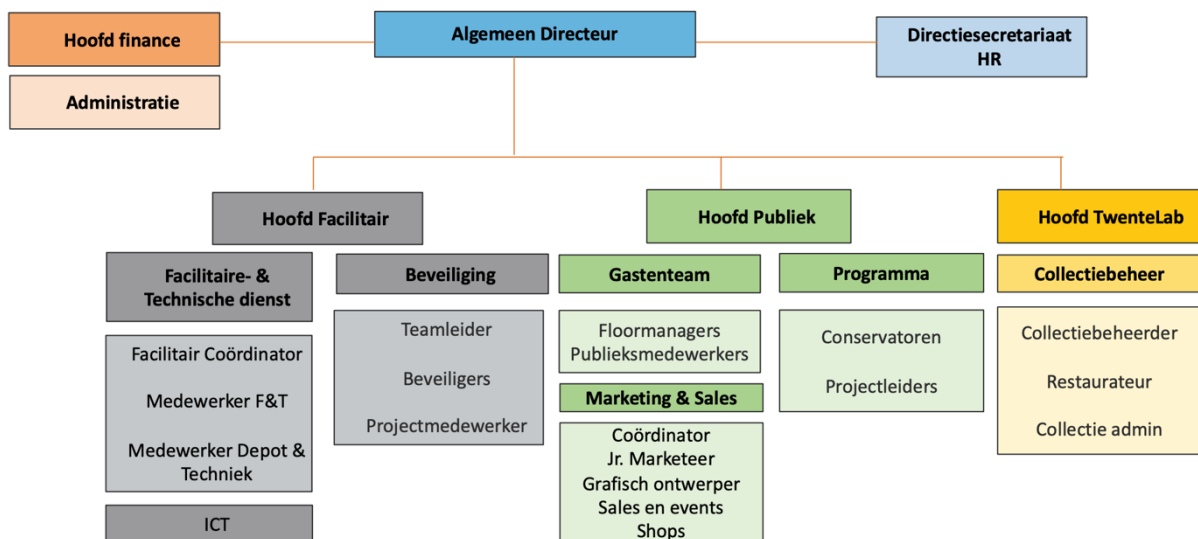
1. Bedrijfsvoering

3.1 Organisatie

Waar de jaren 2020 en 2021 zich kenmerkten door een vrij groot verloop in het betaalde personeel, onder andere door het bereiken van pensioengerechtigde leeftijd, is het verloop in 2022 laag geweest. Op 31 december 2022 heeft de directeur-bestuurder Arnoud Oding na 10 jaar afscheid genomen van Rijksmuseum Twenthe en de Museumfabriek. In 2022 is een start gemaakt met de zoektocht naar een nieuwe directeur-bestuurder. In het voorjaar van 2023 zal deze zoektocht vermoedelijk worden voltooid. In de tussenliggende periode wordt deze functie tijdelijk waargenomen door Willem Dik (zakelijk directeur/ bestuurder a.i.) en Nikki Olde Monnikhof (museaal directeur).

In 2022 is tevens de functie van Teamleider beveiliging weer voor vast ingevuld.

Begin 2022 is de organisatie platter gemaakt en vereenvoudigd, met minder managementfuncties en ook minder afdelingen. Van vier lijnafdelingen zijn we naar drie lijnafdelingen gegaan: Facilitair, Publiek en Twentelab. De medewerkers in die drie afdelingen leggen verantwoording af aan de hoofden. Daar zit verder geen managementlaag meer tussen.

De vrijwilligersorganisaties begin 2022 kleiner geworden, diverse vrijwilligers zijn om uiteenlopende redenen niet teruggekeerd na de pandemie. Gelukkig trekt het aantal vrijwilligers eind 2022 weer sterk aan naar aanleiding van wervingscampagnes en direct contact en aansturing vanuit de organisatie.

3.2 Analyse van het resultaat

Analyse van het exploitatieresultaat

Het exploitatieresultaat 2022 is € 3.700 en daarmee € 181.900 lager dan het exploitatieresultaat 2021.

Resultatenrekening Rijksmuseum Twenthe		
	2022	2021
Eigen inkomsten	1.441.800	973.300
Structurele subsidies	2.692.100	2.507.900
Incidentele publieke subsidies	320.800	2.786.100
Totaal subsidies	3.012.900	5.294.000
TOTAAL BATEN	4.454.700	6.267.300
Personeelslasten	1.305.400	1.226.600
Huisvestingslasten	987.900	883.200
Afschrijvingen	185.800	172.400
Aankopen	200.800	2.180.400
Overige lasten	1.752.100	1.604.300
TOTAAL LASTEN	4.432.000	6.066.900
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	22.700	200.400
Rentelasten	-19.000	-14.800
EXPLOITATIERESULTAAT	3.700	185.600

Stijging van de baten in 2022

Eigeninkomsten

De eigen inkomsten stijgen ten opzichte van voorgaand jaar. Dit wordt verklaard door het positieve herstel van de bezoekersaantallen na de pandemie in 2022.

Incidentele publiekssubsidies

De sterke daling van de incidentele publiekssubsidies wordt voor €1,8 miljoen verklaard door de "Projectsubsidie aankopen" vanuit OCW en de daling van €0,6 miljoen subsidies "Aanvullende subsidie steunpakket" vanuit OCW.

Daling van de kosten in 2022

Aankopen

De kosten voor aankopen dalen met €2,0 miljoen ten opzichte van 2021. Deze stijging wordt voornamelijk verklaard door de afwikkeling van de aankoop van de Constable in 2021.

Overige lasten

De overige lasten stijgen met €0,2 miljoen ten opzichte van 2021. Dit betreft voornamelijk de extra kosten voor de publieksfunctie (tentoonstellingen en educatie).

3.3 Meerjarig onderhoud en investeringsplan

In 2020 is een meerjarig onderhoud en investeringsplan opgesteld voor de periode 2021 tot en met 2031. Vanuit dit MOIP waren een aantal groot onderhoud werkzaamheden en vervangingsinvesteringen gepland voor 2021. Als gevolg van de energiecrisis en de plannen voor verduurzamingen / renovatie zijn deze werkzaamheden niet uitgevoerd. Deze middelen zijn deels gereserveerd in de voorziening groot onderhoud en deels toegevoegd aan de nog te besteden huisvestingssubsidie.

3.4 Analyse financiële positie

	2019	2020	2021	2022
Current ratio vlottende activa / kortlopende schulden	208%	132%	159%	150%
Solvabiliteit eigen vermogen / totaal passiva	19%	13%	19%	17%
Subsidie OCW / som der baten	0,65	0,74	0,79	0,61
Personeelslasten / subsidie OCW	0,50	0,39	0,25	0,48

De current ratio en de solvabiliteit liggen in lijn met voorgaand jaar.

De daling van de OCW-subsidie ten opzichte van de baten en de stijging van de personeelskosten ten opzichte van de OCW subsidie in 2021 kan voornamelijk worden verklaard door de ontvangen projectsubsidie aankopen van OCW in 2021.

Vermogens- en reservebeleid

De Museumvereniging heeft eind 2017 een notitie "Richtlijn voor weerstandsvermogen bij musea" opgesteld. Het bepalen van en het sturen naar de benodigde omvang van de eigen vermogenspositie wordt in deze notitie gezien als een onderdeel van een gezond financieel beleid. Voor het versterken en professionaliseren van het financiële beleid, en het toezicht hierop, is meer nodig, zoals een meerjarenbegroting, een liquiditeitsplanning en een gedegen en eigenstandige risicoanalyse. Het is lastig om een eenduidige norm (in termen van solvabiliteits-, liquiditeits- en rentabiliteitsratio's en de kapitalisatiefactor) te geven voor de minimaal en maximaal vereiste vermogenspositie van individuele musea. Dit is namelijk afhankelijk is van o.a. de mate van zelfstandigheid van een instelling, de omvang van de eigen inkomsten, lokale omstandigheden, de huisvestingssituatie en de financiële geschiedenis. Daarom wordt de aanbeveling gedaan om een eigen set van financiële kengetallen te definiëren die recht doet aan de verschillen tussen musea. De ontwikkeling van de financiële kengetallen moet dan beoordeeld worden in het kader van de meerjarenbegroting, de daarbij behorende meerjaren liquiditeitsplanning, de investeringsbegroting en de risicoanalyse. Voor de bepaling van de benodigde omvang van de (eigen) vermogenspositie wordt uitgegaan van de bufferfunctie van het weerstandsvermogen

Bufferfunctie

Voor toekomstige risico's in de exploitatie hanteren Rijksmuseum Twenthe (RMT) en De Museumfabriek (DMF) een horizon van een jaar; het vermogen dient minimaal een jaar

discontinuïteit in de exploitatie op te kunnen vangen. De praktische vertaling van dit uitgangspunt is de omvang van het een jaar lang derven van netto-inkomsten uit entree-, winkel- en horeca inkomsten. Het vereiste vermogen uit hoofde van deze functie wordt voor RMT geraamd op €500.000 en voor DMF op €220.000

3.5 Vooruitblik 2023

In oktober 2022 is onderstaande begroting voor 2023 opgesteld:

Begroting 2023 - RMT	
	2023
3.1 Publieksinkomsten	724.000
3.2 Directe inkomsten	10.000
3.3 Indirecte inkomsten	-
3.4 Private middelen	392.000
3.5 Subsidies	3.272.000
Totaal opbrengsten	4.398.000
4.1 Personeelskosten	1.271.000
4.2 Huisvestingslasten	1.260.600
4.3 Afschrijvingen	172.000
4.4 Aankopen	172.118
4.5 Beheerslasten	529.000
4.6 Collectiefunctie	43.000
4.7 Publieksfuncties	926.000
4.8 Saldo rentebaten/-lasten	24.000
Totaal Kosten	4.397.718
Resultaat	282

De verwachting is dat er in 2023 weinig last meer wordt ondervonden van de Covid-19 pandemie. De begrote publieksinkomsten worden begroot licht boven het niveau van 2019. Gezien de ontwikkelingen in het laatste kwartaal 2022 en het eerste kwartaal 2023 lijkt dit vooralsnog een reële inschatting.

3.6 Risico's en onzekerheden

Renterisico

RMT en DMF hebben geen kredietfaciliteit en derhalve is het kredietrisico zeer beperkt. De renterisico's zijn toegenomen als gevolg van de lage rentestanden.

Valutarisico

Het RMT beheerst de risico's die voortvloeien uit valutaschommelingen op termijn door middel van aankoop van vreemde valuta ten behoeve van de financiële verplichtingen die in vreemde valuta zijn gesteld.

Het DMF kent vrijwel geen valutarisico.

Kredietrisico

Om de omvang van het kredietrisico te beperken, is toetsing van de kredietwaardigheid van grote opdrachtgevers aan de orde.

Liquiditeits- en kasstroomrisico's

De beschikbare liquiditeiten worden ondergebracht bij banken met tenminste een A+ rating.

Activiteiten en bereik**TENTOONSTELLINGEN**

	HUIDIG BOEKJAAR		ACTIVITEITEN PLAN		VORIG BOEKJAAR	
	Aantal Tentoon- stellingen	Aantal bezoeken	Aantal Tentoon- stellingen	Aantal bezoeken	Aantal Tentoon- stellingen	Aantal bezoeken
Tijdelijke tentoonstellingen	11		10		7	
Totaal bezoeken		54 722		50 000		29 989
Reguliere bezoeken		54 722				29 989
Bezoeken po						
Bezoeken vo						
Bezoeken mbo/ho						
Specificatie van bezoeken totaal						
Gratis bezoeken		4 559				1 366
Betaalde bezoeken		50 163				28 623
Overige bezoeken:						
Bezoeken website totaal		626 400				583 774
Aantal unieke bezoekers website		570 024				526 760

	Aantal deel- nemers		Aantal deel- nemers		Aantal deel- nemers
Aantal Act.		Aantal Act.		Aantal Act.	

OVERIGE ACTIVITEITEN

Schoolgebonden activiteiten	19 342		20 000		29 132
waarvan po	11 535				15 424
waarvan vo	7 368				10 332
waarvan mbo/ho	439				3 376
Openbare activiteiten	250				178
Totaal overige activiteiten	915				9 830

Totaal *	75 229		70 000		69 129
----------	--------	--	--------	--	--------

Specificatie deelnemers is conform Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen periode 2021-2024.

Balans

per 31 december 2022, respectievelijk 31 december 2021, na voorgestelde resultaatbestemming

ACTIVA

	31 december 2022		31 december 2021	
	€	€	€	€
VASTE ACTIVA				
<i>Materiële vaste activa</i>				
Gebouwen en terreinen	170 200		213 100	
Inventaris en inrichting	128 700		57 100	
Andere vaste bedrijfsmiddelen	139 700		97 700	
Bedrijfsinstallaties	<u>549 800</u>		<u>647 200</u>	
	988 400		1 015 100	
<i>Materiële vaste activa in uitvoering</i>				
VLOTTENDE ACTIVA				
<i>Vorraden</i>	39 500		36 000	
<i>Vorderingen</i>				
Debiteuren	71 600		10 900	
Vorderingen inzake pensioenen	-		-	
Vorderingen inzake omzetbelasting	123 900		66 700	
Overige vorderingen en overlopende activa	<u>447 800</u>		<u>619 700</u>	
	643 300		697 300	
<i>Liquide middelen</i>				
Liquide middelen	5 304 300		4 483 100	
	<u>6 975 500</u>		<u>6 231 500</u>	

PASSIVA

	31 december 2022	31 december 2021
	€	€
EIGEN VERMOGEN		
Algemene reserve	1 033 200	1 011 800
Bestemmingsfonds OCW		300
Overige reserves	<u>128 300</u>	<u>145 700</u>
	1 161 500	1 157 800
VOORZIENINGEN		
Groot onderhoud	388 100	274 500
Jubileumuitkeringen	<u>24 700</u>	<u>25 800</u>
	412 800	300 300
LANGLOPENDE SCHULDEN		
Investeringsbijdragen OCW	1 393 000	1 473 300
Investeringsbijdragen overig	<u>34 200</u>	<u>49 200</u>
	1 427 200	1 522 500
KORTLOPENDE SCHULDEN		
Vooruit ontvangen middelen OCW	3 398 400	2 675 100
Schulden aan leveranciers	240 700	139 600
Belastingen en premies sociale verzekeringen	65 000	39 100
Overige schulden en overlopende passiva	<u>269 900</u>	<u>397 100</u>
	3 974 000	3 250 900
	<u>6 975 500</u>	<u>6 231 500</u>

Categoriale exploitatierekening

BATEN	Werkelijk 2022	Begroting 2022	Werkelijk 2021
Eigen inkomsten			
Publiekinkomsten binnenland	728.000	660.000	418.500
Kaartverkoop	409.800	400.000	218.700
Overige publiekinkomsten	318.200	260.000	199.800
Verkoop Museumjaarkaart	44.600	40.000	20.200
Totaal publieksinkomsten	772.600	700.000	438.700
Sponsorinkomsten			
Vergoeding coproducent			
Overige directe inkomsten	82.300	5.000	8.000
Totaal overige directe inkomsten	82.300	5.000	8.000
Totaal Directe inkomsten	854.900	705.000	446.700
Totaal Indirecte opbrengsten	-	-	100
Private middelen			
Particulieren incl. vriendenverenigingen	158.400	46.700	181.500
Bedrijven			
Private fondsen	428.500	397.000	345.000
Goede doelenloterijen			
Totaal bijdragen uit private middelen	586.900	443.700	526.500
Totaal eigen inkomsten	1.441.800	1.148.700	973.300
Baten in natura		-	
Subsidies			
Totaal structureel OCW	2.541.500	2.578.000	2.358.300
OCW: Regeling specifiek cultuurbeleid (publieksactiviteiten)	1.074.100	1.035.000	1.053.700
OCW: Erfgoedwet onderdeel huisvesting	991.400	1.091.000	845.400
OCW: Erfgoedwet onderdeel collectiebeheer	476.000	452.000	459.200
OCW: Kaderregeling onderzoek en wetenschap	-	-	-
Totaal structureel Provincie	75.000	72.400	75.000
Totaal structureel Gemeente	75.600	74.000	74.600
Totaal structurele publieke subsidie overig	-	-	-
Totale structurele subsidies	2.692.100	2.724.400	2.507.900
Incidentele publieke subsidies	320.800	173.400	2.786.100
Totaal subsidies	3.012.900	2.897.800	5.294.000
TOTALE BATEN	4.454.700	4.046.500	6.267.300

	Werkelijk 2022	Begroting 2022	Werkelijk 2021
LASTEN			
Personeelslasten	1.305.400	1.321.500	1.226.600
Huisvestingslasten	987.900	829.000	883.200
Afschrijvingen	185.800	172.000	172.400
Aankopen	200.800	156.700	2.180.400
Overige lasten	1.752.100	1.552.500	1.604.300
TOTALE LASTEN	4.432.000	4.031.700	6.066.900
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	22.700	14.800	200.400
Saldo rentebaten/-lasten	-19.000	-11.000	-14.800
Mutaties Aankoopfonds			
EXPLOITATIERESULTAAT	3.700	3.800	185.600

Categoriale en functionele exploitatierekening

FUNCTIONEEL -->	Totaal	Publieks- functie	Collectie- functie	Algemeen beheer
CATEGORIAAL -->				
BATEN				
Eigen inkomsten				
Publieksinkomsten			-	-
Kaartverkoop	409.800	409.800		
Overige publieksinkomsten	318.200	318.200		
Verkoop Museumjaarkaart	44.600	44.600		
Totaal publieksinkomsten	772.600	772.600		
Sponsorinkomsten				
Vergoeding coproductent				
Overige directe inkomsten	82.300	81.800	500	
Totaal overige directe inkomsten				
Totaal Directe inkomsten	854.900	854.400	500	
Indirecte opbrengsten	-	-	-	-
Totaal Indirecte opbrengsten	-	-	-	-
Private middelen				
Particulieren incl. vriendenverenigingen	158.400	-	158.400	-
Bedrijven	-	-	-	-
Private fondsen	428.500	389.400	37.900	1.200
Goede doelenloterijen	-	-	-	-
Totaal bijdragen uit private middelen	586.900	389.400	196.300	1.200
Totaal eigen inkomsten	1.441.800	1.243.800	196.800	1.200
Subsidies				
Totaal structureel OCW				
OCW: Regeling specifiek cultuurbeleid (publieksactiviteiten)	1.074.100	1.074.100	-	-
OCW: Erfgoedwet onderdeel huisvesting	991.400	580.500	292.100	118.800
<i>Van huisvesting naar overige functies</i>	-	-	-	-
OCW: Erfgoedwet onderdeel collectiebeheer	476.000	-	476.000	-
OCW: Kaderregeling onderzoek en wetenschap	-	-	-	-
Totaal structureel OCW	2.541.500	1.654.600	768.100	118.800

FUNCTIONEEL -->				
CATEGORIAAL --:				
VERVOLG BATEN				
Totaal structureel Provincie	75.000	75.000	-	-
Totaal structureel Gemeente	75.600	75.600	-	-
Totaal structurele publieke subsidie overig	-	-	-	-
Totale structurele subsidies	2.692.100	1.805.200	768.100	118.800
Incidentele publieke subsidies	320.800	251.838	57.053	11.909
Totaal subsidies	3.012.900	2.057.038	825.153	130.709
TOTALE BATEN	4.454.700	3.300.838	1.021.953	131.909
LASTEN				
Personeelslasten	1.305.400	681.600	409.600	214.200
Huisvestingslasten	987.900	549.200	326.400	112.300
Afschrijvingen	185.800	108.800	54.700	22.300
Aankopen	200.800	-	200.800	-
Overige lasten	1.752.100	1.390.900	49.300	311.900
TOTALE LASTEN	4.432.000	2.730.500	1.040.800	660.700
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	22.700	570.338	-18.847	-528.791
Saldo rentebaten/-lasten	-19.000	-	-	-19.000
Mutaties Aankoopfonds				
SALDO UIT BEDRIJFSVOERING	3.700	570.338	-18.847	-547.791
Toerekening Algemeen beheer		386.300	161.700	-548.000
EXPLOITATIERESULTAAT	3.700	184.038	-180.547	209

Kasstroomoverzicht

	2022 €	2021 €
KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN:		
Exploitatieresultaat	3 700	185 700
<i>Aanpassen voor:</i>		
Afschrijvingen materiële vaste activa	230 100	208 500
Mutatie voorzieningen	<u>112 500</u>	<u>96 400</u>
Bruto kasstroom uit operationele activiteiten	346 300	490 600
Mutatie in voorraden	- 3 500	- 6 200
Mutatie vorderingen	54 000	1 072 800
Mutatie kortlopende schulden	<u>723 100</u>	<u>- 1 375 100</u>
Netto kasstroom uit operationele activiteiten	1 119 900	182 100
KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEIT:		
Investerings in materiële vaste activa	- 203 500	- 183 300
Mutatie materiële vaste activa in uitvoering	<u></u>	<u>125 600</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	- 203 500	- 57 700
KASSTROOM UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN:		
Mutatie in langlopende schulden	<u>- 95 300</u>	<u>24 000</u>
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	- 95 300	24 000
MUTATIE LIQUIDE MIDDELEN:	<u>821 100</u>	<u>148 400</u>
Liquide middelen einde boekjaar	5 304 200	4 483 100
Liquide middelen begin boekjaar	<u>4 483 100</u>	<u>4 334 700</u>
MUTATIE LIQUIDE MIDDELEN:	<u>821 100</u>	<u>148 400</u>

Personeel en vrijwilligers

	Werkelijk 2022		Begroting 2022		Werkelijk 2021	
	€	fte	€	fte	€	fte
<i>Specificatie personeelslasten</i>						
Waarvan vast contract	829 200	15,21	938 600	18	811 700	18,25
Waarvan tijdelijk contract	406 200	7,45	312 900	6	344 900	5,21
Waarvan inhuur	70 000	0,45	70 000	0,44	70 000	0,00
Personeelslasten totaal	1 305 400	23,11	1 321 500	24,44	1 226 600	23,46

<i>Vrijwilligers</i>	Aantal	Aantal	Aantal
Vrijwilligwers: fte	10	9	9
Vrijwilligers: personen	90	99	101

Toelichting

Toelichting algemeen

Regelgeving financiële verantwoording	De jaarrekening is opgemaakt door de directie op 29 maart 2023 in overeenstemming met het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2021-2024.
Begroting	De in deze jaarrekening gehanteerde begroting is ontleend aan de door de Minister goedgekeurde meerjarenbegroting.
Collectie kunstvoorwerpen	De collectie kunstvoorwerpen is eigendom van de Staat der Nederlanden en in beheer bij het museum. De collectie wordt derhalve niet opgenomen in de balans.
Schattingen	Bij het opstellen van de jaarrekening dient de leiding van de stichting, overeenkomstig algemeen geldende grondslagen, bepaalde schattingen en veronderstellingen te doen die medebepalend zijn voor de opgenomen bedragen. De feitelijke resultaten kunnen van deze schattingen afwijken. De subsidie van het Ministerie van OCW over de cultuurperiode 2021-2024 wordt definitief vastgesteld in 2025. Aan deze subsidies zijn voorwaarden verbonden. Het niet (volledig) voldoen aan deze voorwaarden kan er toe leiden dat de subsidie lager wordt vastgesteld. Bij het opmaken van de jaarrekening is de verleende subsidies 2022 volledig verantwoord in de exploitatierekening vanwege het vertrouwen van de directie dat volledig voldaan is aan de subsidievoorwaarden.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangen en betaalde rente zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Grondslagen van waardering

Materiële vaste activa

Activa verkregen uit eigen middelen

De materiële vaste activa verkregen uit eigen middelen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs, verminderd met lineaire afschrijvingen.

Hierbij worden de volgende afschrijvingspercentages gehanteerd:

Gebouwen en terreinen

Verbouwingskosten	10%
-------------------	-----

Inventaris en inrichting

Automatiseringsapparatuur en software	20% / 33%
Kantoorapparatuur	20%
Kantoormeubilair	10%
Overige inventaris	10%

Museuminventaris

Presentatiemateriaal	10%
----------------------	-----

<i>Andere vaste bedrijfsmiddelen</i>	10%
--------------------------------------	-----

<i>Bedrijfsinstallaties</i>	10%
-----------------------------	-----

Materiële vaste activa in uitvoering

Activa in uitvoering betreft bouwkundige voorzieningen in ontwikkeling en wordt gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs. Bij oplevering worden activa in uitvoering overgeboekt naar de materiële vaste activa en vervolgens afgeschreven.

Voorraden

Voorraden

De voorraden verkregen uit eigen middelen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, dan wel lagere marktwaarde. Waar nodig is rekening gehouden met afwaarderingen wegens incourantheid.

Onderhanden werk

Het onderhanden werk wordt gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs of lagere netto-opbrengstwaarde. Deze lagere netto-opbrengstwaarde wordt bepaald door individuele beoordeling van de projecten. De vervaardigingsprijs omvat het directe materiaalverbruik en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, voor zover nodig rekening houdend met mogelijke oninbaarheid.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien niet anders is vermeld, staan deze ter vrije beschikking.

**Bestemmingsfonds OCW project
Veiligheid**

Betreft het deel van de van het Ministerie van OCW ontvangen subsidie voor het project Veiligheid voor VRM-musea dat nog besteed dient te worden aan het doel waarvoor de subsidie is verstrekt.

**Bestemmingsfonds OCW project
Technisch vervangingsonderhoud**

Betreft het deel van de van het Ministerie van OCW ontvangen subsidie voor het project Technisch vervangingsonderhoud voor VRM-musea dat nog besteed dient te worden aan het doel waarvoor de subsidie is verstrekt.

Voorziening groot onderhoud

Met ingang van 2017 is het museum voor een periode van vijf jaren verantwoordelijk voor de instandhouding van de gebouwen en terreinen. Deze voorziening is getroffen ter gelijkmatige verdeling van lasten voor groot onderhoud.

Voorzieningen

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Langlopende en kortlopende schulden

De schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Grondslagen van resultaatbepaling

Subsidies

De subsidies worden toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben. Verder wordt verwezen naar de toelichting van de schattingen, zoals opgenomen in dit hoofdstuk.

Subsidies voor investeringen in vaste activa worden opgenomen onder de schulden en vallen vrij via de exploitatierekening, gelijklopend met de afschrijvingstermijn van de investering.

Overige opbrengsten

Onder de overige opbrengsten wordt verstaan de opbrengst uit levering van goederen, diensten en (particuliere) schenkingen onder aftrek van over de opbrengst geheven belastingen.

Rentebaten

Rentebaten worden toegekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben.

Lasten

De lasten worden bepaald op historische basis en toegekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Verdeelsleutels

Indien mogelijk worden de baten en lasten in zijn geheel aan een functie toegeschreven. Baten of lasten die niet aan een functie kunnen worden toegerekend worden verdeeld op basis van tijdschrijven dan wel op basis van vloeroppervlakte.

De kosten van algemeen beheer worden aan het eind van het jaar verdeeld over de museale functies op basis van het aantal directe arbeidsuren.

Specificatie van posten op de balans**VASTE ACTIVA****MATERIELE VASTE ACTIVA**

	Gebouwen en terreinen	Inventaris en inrichting	Andere vaste bedrijfsmid.	Bedrijfs- installaties	Totaal
Boekwaarde per 1 januari 2022	213.100	57.100	97.600	647.200	1.015.000
Investerings	-	101.500	102.000	-	203.500
Afschrijvingen	42.900	29.900	59.900	97.400	230.100
Boekwaarde per 31 december 2022	170.200	128.700	139.700	549.800	988.400
Cumulatieve aanschafwaarde	429.800	425.600	508.200	1.864.700	3.228.300
Cumulatieve afschrijvingen	259.600	296.900	368.500	1.314.900	2.239.900
Boekwaarde per 31 december 2022	170.200	128.700	139.700	549.800	988.400

31 december 2022
€ €

31 december 2021
€ €

**MATERIELE VASTE ACTIVA IN
UITVOERING**

Boekwaarde per 1 januari 2022	-	125.600
Investerings	-	-
Overboeking naar materiële activa	-	125.600
Boekwaarde per 31 december 2022	-	-

VLOTTENDE ACTIVA

	31 december 2022		31 december 2021	
	€	€	€	€
VOORRADEN				
Onderhanden werk	-		-	
Overige voorraden	39.500		36.000	
	<u>39.500</u>		<u>36.000</u>	
		39.500		36.000
VORDERINGEN				
DEBITEUREN		71.600		10.900
VORDERINGEN INZAKE OMZETBELASTING				
Omzetbelasting	123.900		66.700	
	<u>123.900</u>		<u>66.700</u>	
		123.900		66.700
OVERIGE VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA				
Stichting G.J. van Heek jr. Fonds	175.000		75.000	
Mondriaan Fonds	-		12.000	
Stichting Roombeek Musea Fonds	50.000		-	75.000
Stichting Museumkaart	80.200			28.000
Nog te ontvangen bedragen	38.700			38.400
Ministerie van OCW - 5e steunpakket	-			96.900
Nog te ontvangen fondsen Artemisia	-			155.000
Vooruitbetaalde overige kosten	38.700			100.000
RC de Museumfabriek	47.100			39.400
Overig	18.100			-
	<u>447.800</u>		<u>619.700</u>	
		447.800		619.700
TOTAAL VORDERINGEN		643.300		697.300
LIQUIDE MIDDELEN				
Kas	1.000		2.200	
Rabobank (rekening courant)	3.216.800		2.681.800	
Rabobank (spaarrekeningen)	384.700		385.800	
ING-bank (rekening courant)	1.680.600		1.412.500	
Kruisposten	20.700		300	
Kasgeld	500		500	
	<u>5.304.300</u>		<u>4.483.100</u>	
TOTAAL LIQUIDE MIDDELEN		5.304.300		4.483.100

EIGEN VERMOGEN

	Stand per 31 december 2021	Resultaat	Overige mutaties	Stand per 31 december 2022
	€	€	€	€
ALGEMENE RESERVE	1.011.800	21.400	-	1.033.200

BESTEMMINGSFONDS OCW

Bestemmingsfonds Projectsubsidie veiligheid	-	-	-	-
Bestemmingsfonds Projectsubsidie technisch vervangingsonderhoud	300	-300	-	-
TOTAAL BESTEMMINGSFONDS OCW	300	-300	-	-

OVERIGE RESERVES

Bestemmingsreserve tijdelijke presentatie	101.800	-	-	101.800
Bestemmingsreserve bedrijfsinstallatie/entreehal	43.900	-17.400	-	26.500
TOTAAL OVERIGE RESERVES	145.700	-17.400	-	128.300

VOORZIENINGEN

	Stand per 31 december 2021	Onttrokken in 2022	Vrijval in 2022	Toegevoegd in 2022	Stand per 31 december 2022
	€	€	€	€	€
Voorziening groot onderhoud	274.500	3.400	-	117.000	388.100
Jubileumuitkeringen	25.800	2.400	3.000	4.200	24.700
TOTAAL	300.300	5.800	3.000	121.200	412.800

Stichting **Rijksmuseum** Twenthe

	31 december 2022		31 december 2021	
	€	€	€	€
LANGLOPENDE SCHULDEN				
Investeringssubsidies OCW:				
<i>Veiligheidsvoorzieningen</i>				
DCE/14/633702	199.400		254.200	
DCE/15/777791	400.000		400.000	
<i>Investeringen erfgoed (huisvesting)</i>	307.000		332.500	
Investeringsbijdragen vanwege vrijvallen bestemmingsfondsen	486.600		486.600	
		1.393.000		1.473.300
Investeringsbijdragen overig: <i>Voorplein/hoofdingang</i>				
Stichting Dioraphte	18.100		25.600	
Overig	6.100		8.600	
<i>Inrichting Gobelinzaal</i>				
Stichting Rijksmuseum Twenthe Fonds	8.500		12.000	
Roelvink Fonds/ Mondriaan Fonds	1.500		3.000	
		34.200		49.200
TOTAAL LANGLOPENDE SCHULDEN		<u>1.427.200</u>		<u>1.522.500</u>

KORTLOPENDE SCHULDEN

VOORUIT ONTVANGEN MIDDELEN OCW:

Vooruitontvangen subsidie	-	-
Nog te besteden	3.398.400	2.675.100
huisvestingssubsidie	<u>3.398.400</u>	<u>2.675.100</u>
	3.398.400	2.675.100

SCHULDEN AAN LEVERANCIERS

Crediteuren	240.700	139.600
-------------	----------------	----------------

**BELASTINGEN EN PREMIES SOCIALE
VERZEKERINGEN**

Belastingen en premies sociale verz.	65.000	39.100
	<u>65.000</u>	<u>39.100</u>
	65.000	39.100

**OVERIGE SCHULDEN EN
OVERLOPENDE PASSIVA**

Mondriaan Fonds	-	-
Vooruit gefactureerde bedragen	-	-
Vakantiegeld	39.300	35.000
Vakantiedagen	40.600	30.800
Accountantskosten	13.800	13.800
Vooruitontvangen subsidies	115.200	179.700
Overige	<u>61.000</u>	<u>137.800</u>
	269.900	397.100

TOTAAL KORTLOPENDE SCHULDEN	<u>3.974.000</u>	<u>3.250.900</u>
------------------------------------	-------------------------	-------------------------

Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen:

Rechten:

Subsidie Ministerie van OCW

Ministerie van OCW heeft de volgende subsidies verleend:

- Subsidie culturele basisinfrastructuur van in totaal € 1.015.137,- voor 2021-2024. Bovenstaande toezegging is bevestigd middels een brief van 15 september 2020, kenmerk 160924/25111943.
- Subsidie Erfgoedwet van € 2.209.508,- voor 2023. Deze toezegging is bevestigd middels een brief van 20 september 2022, kenmerk 1295154/33807312.

Verplichtingen:

Huurverplichtingen

Deze verplichtingen betreffen de huur van het pand gelegen aan de Lasondersingel 129-131 te Enschede, kadastraal bekend onder nummer L00804, alsmede de huur van parkeerplaatsen te Enschede, kadastraal bekend onder nummer L2191.

De hiermee samenhangende jaarlijkse huurverplichting bedraagt € 405.570,- (2023) en zal jaarlijks worden geïndexeerd overeenkomstig de ontwikkeling van het CBS consumentenprijsindexcijfer (reeks CPI Alle Huishoudens), op de meest recente tijdbasis vastgesteld.

Investering update Security Management Systeem

Dit betreffen de kosten voor het vervangen van het huidige Security management systeem dat end-of-life raakt naar het nieuwe management service systeem. De investering hiervoor betreft €349.500.

Pensioenen

De pensioenregeling van de medewerkers is ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Stichting Pensioenfonds Zorg en Welzijn. Het ouderdomspensioen is een toegezegde pensioenregeling op basis van (voorwaardelijk) geïndexeerd middelloon. Indexatie van de pensioenrechten is afhankelijk van de financiële positie waarin het pensioenfonds zich bevindt.

De aan de pensioenuitvoerder te betalen premie wordt als last in de winst- en verliesrekening verantwoord en, voor zover de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie nog niet is voldaan, wordt deze als verplichting op de balans opgenomen.

Rijksmuseum Twenthe heeft geen verplichting tot het doen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het bedrijfstakpensioenfonds, anders dan het voldoen van toekomstig hogere premiebijdragen. Om deze reden worden de op een periode betrekking hebbende premiebijdragen in die periode ten laste van het resultaat gebracht.

De dekkingsgraad van het bedrijfstakpensioenfonds Stichting Pensioenfonds Zorg en Welzijn bedraagt per 31-12-2022 109,2%.

Toelichting op de categoriale exploitatierekening

	Werkelijk 2022 €	Begroting 2022 €	Werkelijk 2021 €
Eigen inkomsten			
Publiekinkomsten			
Kaartverkoop	409.800	400.000	218.700
Inkomsten uit horeca-expl.	177.400	160.000	107.600
Inkomsten uit museumwinkel	137.500	100.000	91.700
Cursussen	1.900	-	500
Rondleidingen	1.400	-	-
Verkoop Museumjaarkaart	44.600	40.000	20.200
Totaal publieksinkomsten	772.600	700.000	438.700
Sponsorinkomsten			
Overige directe inkomsten	82.300	5.000	8.000
	82.300	5.000	8.000
Totaal directe inkomsten	854.900	705.000	446.700
Overige indirecte opbrengsten	-		100
Totaal indirecte inkomsten	-	-	100
Private middelen			
Waarvan particulieren incl. vriendenvereniging			
<i>Collectievorming</i>			
Particuliere schenkingen	158.400	46.700	181.500
Totaal particulieren incl. vriendenvereniging	158.400	46.700	181.500
Bedrijven			
Private fondsen			
Vrijval langlopende schulden			
Bijdrage Dioraphte	7.500	7.500	7.500
Bijdrage van Delden	2.500	2.500	2.500
Bijdrage Gobelinzaal	5.000	5.000	5.000
Bijdrage Overige	-	7.000	-

	Werkelijk 2022 €	Begroting 2022 €	Werkelijk 2021 €
Projecten			
<i>Artemisia</i>			
Mondriaan Fonds	200.000	200.000	100.000
Fonds 21	-	25.000	25.000
Prins Bernhard Cultuurfonds	-	-	25.000
Gravin van Bylandtstichting	-	-	5.000
<i>Collectievorming</i>			
GJ. Van Heek jr Fonds	-	-	-
Vereniging Rembrandt	35.000	-	-
<i>Overig</i>			-
GJ. Van Heek jr Fonds	100.000	100.000	75.000
Stichting RMT Fonds	50.000	50.000	75.000
Overig	28.500	-	25.000
Totaal private fondsen	428.500	397.000	345.000
Totaal goede doelenloterijen	-		-
Totaal bijdragen uit private middelen	586.900	443.700	526.500
Totaal eigen inkomsten	1.441.800	1.148.700	973.300

	Werkelijk 2022 €	Begroting 2022 €	Werkelijk 2021 €
Subsidies			
Structureel OCW			
OCW: Regeling specifiek cultuurbeleid (publieksactiviteiten)	1.074.100	1.035.000	1.053.700
OCW: Erfgoedwet onderdeel huisvesting	991.400	1.091.000	845.400
OCW: Erfgoedwet onderdeel collectiebeheer	476.000	452.000	459.200
OCW: Kaderregeling onderzoek en wetenschap	-	-	-
Totaal structureel OCW	2.541.500	2.578.000	2.358.300
Totaal structureel Provincie	75.000	72.400	75.000
Totaal structureel Gemeente	75.600	74.000	74.600
Totaal structurele publieke subsidies overig	-	-	-
Totale structurele subsidies	2.692.100	2.724.400	2.507.900
Incidentele publieke subsidies			
OCW - Aanvullende subsidie steunpakket	193.800	-	783.700
OCW - Projectsubsidie	-	-	1.813.900
Gemeente Enschede - Subsidie Toegangs Controle	-	-	15.500
Vrijval langlopende schulden OCW			
<i>In het kader van de Erfgoedwet</i>	44.300	31.200	36.100
<i>Buiten het kader van de Erfgoedwet</i>			
DCE/14/633702	54.900	54.700	54.900
DCE/15/777791	-	-	-
Werkgelegenheid			
I/D-subsidie	-	-	1.700
Educatie			
Subsidie gemeente	-	-	-
Projecten			
Algemeen	-	-	-
Collectievorming			
Mondriaan Stichting	27.800	87.500	80.300
Totaal incidentele publieke subsidies	320.800	173.400	2.786.100
Totaal subsidies	3.012.900	2.897.800	5.294.000
TOTALE BATEN	4.454.700	4.046.500	6.267.300

	Werkelijk 2022 €	Begroting 2022 €	Werkelijk 2021 €
LASTEN			
Personeelslasten			
Publieksfunctie			
Presentaties	291.900	253.500	234.100
Marketing en communicatie	186.300	187.000	172.700
Educatie	16.100	16.700	15.400
Bewaking	148.000	161.700	149.300
Museumcafe	39.300	33.900	31.300
Collectiefunctie			
Collectievorming	12.600	7.900	7.300
Registratie en onderzoek	55.800	58.200	53.700
Conservering en restauratie.	73.300	76.200	70.400
Beveiliging	267.900	205.200	189.500
Algemeen beheer			
Directie en secretariaat	67.300	70.000	71.000
Personeel	48.300	51.300	47.400
Financiële zaken	45.000	57.200	52.800
Algemene zaken	-	68.500	63.200
Gebouwen en terreinen	53.600	74.200	68.500
Totaal personeelslasten	1.305.400	1.321.500	1.226.600
Huisvestingslasten			
<i>Ten laste van subsidie Erfgoedwet</i>			
Huur gebouwen			
Vergoeding Rijksvastgoedbedrijf	300.600	300.000	301.400
Verzekeringen	48.300	30.000	38.800
Afschrijving op investeringen (bekostigd uit huisvestingssubsidie OCW)	44.300	31.000	36.100
Onderhoud			
Klein onderhoud	37.800	-	121.200
Dagelijks onderhoud	78.900	120.000	62.700
Contractonderhoud	63.300	40.000	62.200
Dotatie voorziening Groot Onderhoud	117.000	110.000	110.000
Overig			
Huur depot/restauratieatelier	50.000	60.000	10.800
Externe adviseurs	113.400	20.000	33.800
<i>Niet ten laste van subsidie erfgoedwet</i>			
Energie	134.300	118.000	106.200
Totaal huisvestingslasten	987.900	829.000	883.200

	Werkelijk 2022 €	Begroting 2022 €	Werkelijk 2021 €
Afschrijvingen	185.800	172.000	172.400
Aankopen	200.800	156.700	2.180.400
Overige lasten			
Beheerslasten			
Bureau- en organisatiekosten	273.000	265.000	427.000
Kosten financiële administratie	40.700	37.000	43.500
Personeelszaken	78.800	63.000	43.300
Bewaking	11.600	5.000	11.800
Inkopen museumcafe	97.600	70.000	60.100
Inkopen museumwinkel	76.200	70.000	61.100
Inkopen Museumkaart	37.200	30.000	22.000
	615.100	540.000	668.800
Collectiefunctie			
Met aankopen samenhangende verwervingskosten	29.700	37.000	16.400
Collectiebeheer			
Onderzoek en documentatie	3.100	1.000	3.100
Conservering en restauratie			
- Externe restauraties	3.500	2.000	4.400
- Materieel restauratie-atelier	1.900	3.000	1.600
	38.200	43.000	24.700
Publieksfunctie			
Projecten	654.200	582.500	518.600
Marketing en communicatie	294.200	286.000	288.900
Educatie	150.400	101.000	103.300
	1.098.800	969.500	910.800
Totaal overige lasten	1.752.100	1.552.500	1.604.300
TOTALE LASTEN	4.432.000	4.031.700	6.066.900
Saldo uit gewone bedrijfsuitoefening	22.700	14.800	200.400
Saldo rentebaten/-lasten	-19.000	-11.000	-14.800
EXPLOITATIESALDO	3.700	3.800	185.600

Toelichting op de categoriale en functionele exploitatierekening

FUNCTIONEEL -->	Totaal	Publieks- functie	Collectie- functie	Algemeen beheer
CATEGORIAAL -->				
BATEN				
Eigen inkomsten				
Publieksinkomsten				
Kaartverkoop	409.800	409.800	-	-
Inkomsten uit horeca-expl.	177.400	177.400	-	-
Inkomsten uit museumwinkel	137.500	137.500	-	-
Cursussen	1.800	1.800	-	-
Rondleidingen	1.500	1.500	-	-
Verkoop Museumjaarkaart	44.600	44.600	-	-
Totaal publieksinkomsten	772.600	772.600	-	-
Sponsorinkomsten	-	-	-	-
Overige directe inkomsten	-	-	-	-
Restauratie voor derden	500	-	500	-
Overige directe inkomsten	81.800	81.800	-	-
Totaal overige directe inkomsten	82.300	81.800	500	-
Totaal Directe inkomsten	854.900	854.400	500	-
Indirecte opbrengsten	-	-	-	-
Totaal Indirecte opbrengsten	-	-	-	-
Private middelen				
Waarvan particulieren incl. vriendenvereniging	158.400	-	158.400	-
Bedrijven	-	-	-	-
Private fondsen				
Vrijval langlopende schulden				
Bijdrage Dioraphte	7.500	4.400	2.200	900
Bijdrage Delden	2.500	1.500	700	300
Bijdrage Gobelinzaal	5.000	5.000	-	-

FUNCTIONEEL -->	Totaal	Publieks- functie	Collectie- functie	Algemeen beheer
CATEGORIAAL -->				
Projecten				
<i>Artemisia</i>				
Mondriaan Fonds	200.000	200.000	-	-
Fonds 21	-	-	-	-
Prins Bernhard Cultuurfonds	-	-	-	-
Gravin van Bylandtstichting	-	-	-	-
<i>Collectievorming</i>				
GJ. Van Heek jr Fonds	-	-	-	-
Vereniging Rembrandt	35.000	-	35.000	
<i>Overig</i>				
GJ. Van Heek jr Fonds	100.000	100.000	-	-
Stichting RMT Fonds	50.000	50.000	-	-
Overige	28.500	28.500	-	-
Totaal private fondsen	428.500	389.400	37.900	1.200
Goede doelenloterijen	-	-	-	-
Totaal bijdragen uit private middelen	586.900	389.400	196.300	1.200
Totaal eigen inkomsten	1.441.800	1.243.800	196.800	1.200
Subsidies				
Structureel OCW				
OCW: Regeling specifiek cultuurbeleid (publieksactiviteiten)	1.074.100	1.074.100	-	-
OCW: Erfgoedwet onderdeel huisvesting	991.400	580.500	292.100	118.800
<i>Van huisvesting naar overige functies</i>	-	-	-	-
OCW: Erfgoedwet onderdeel collectiebeheer	476.000	-	476.000	-
OCW: Kaderregeling onderzoek en wetenschap	-	-	-	-
Totaal structureel OCW	2.541.500	1.654.600	768.100	118.800

FUNCTIONEEL -->

CATEGORIAAL --:

Totaal structureel Provincie
Totaal structureel Gemeente
Totaal structurele publieke subsidies overig

Totale structurele subsidies
Incidentele publieke subsidies
OCW - Aanvullende subsidie steunpakket
OCW - Projectsubsidie
Gemeente Enschede - Subsidie Toegangs Controle
Vrijval langlopende schulden OCW
In het kader van de Erfgoedwet
Buiten het kader van de Erfgoedwet

DCE/14/633702

DCE/15/777791

Werkgelegenheid

Loonkostensubsidie

Educatie

Gemeente Enschede combinatiefunctionaris

Projecten
De naakte Waarheid

Mondriaan Stichting

Collectievorming

Mondriaan Stichting

Totaal incidentele publieke subsidies
Totaal subsidies
TOTALE BATEN

	Totaal	Publieks- functie	Collectie- functie	Algemeen beheer
Totaal structureel Provincie	75.000	75.000	-	-
Totaal structureel Gemeente	75.600	75.600	-	-
Totaal structurele publieke subsidies overig	-	-	-	-
Totale structurele subsidies	2.692.100	1.805.200	768.100	118.800
Incidentele publieke subsidies				
OCW - Aanvullende subsidie steunpakket	193.800	193.800	-	-
OCW - Projectsubsidie	-	-	-	-
Gemeente Enschede - Subsidie Toegangs Controle	-	-	-	-
Vrijval langlopende schulden OCW		-		
<i>In het kader van de Erfgoedwet</i>	44.300	25.938	13.053	5.309
<i>Buiten het kader van de Erfgoedwet</i>				
DCE/14/633702	54.900	32.100	16.200	6.600
DCE/15/777791	-	-	-	-
Werkgelegenheid				
Loonkostensubsidie	-	-	-	-
Educatie				
Gemeente Enschede combinatiefunctionaris	-	-	-	-
Projecten				
<i>De naakte Waarheid</i>		-	-	-
Mondriaan Stichting	-	-	-	-
Collectievorming				
Mondriaan Stichting	27.800	-	27.800	-
Totaal incidentele publieke subsidies	320.800	251.838	57.053	11.909
Totaal subsidies	3.012.900	2.057.038	825.153	130.709
TOTALE BATEN	4.454.700	3.300.838	1.021.953	131.909

FUNCTIONEEL -->	Totaal	Publieks- functie	Collectie- functie	Algemeen beheer
CATEGORIAAL -->				
LASTEN				
Personeelslasten				
Publieksfunctie				
Presentaties	291.900	291.900	-	-
Marketing en communicatie	186.300	186.300	-	-
Educatie	16.100	16.100	-	-
Bewaking	148.000	148.000	-	-
Museumcafe	39.300	39.300	-	-
Colectiefunctie				
Collectievorming	12.600	-	12.600	-
Registratie en onderzoek	55.800	-	55.800	-
Conservering en restauratie.	73.300	-	73.300	-
Beveiliging	267.900	-	267.900	-
Algemeen beheer:				
Directie en secretariaat	67.300	-	-	67.300
Personeelszaken	48.300	-	-	48.300
Financiele zaken	45.000	-	-	45.000
Algemene zaken	-	-	-	-
Gebouwen en terreinen	53.600	-	-	53.600
Totaal personeelslasten	1.305.400	681.600	409.600	214.200
Huisvestingslasten				
<i>In het kader van de Erfgoedwet</i>				
Huur gebouwen	300.600	176.000	88.600	36.000
Vergoeding Rijksvastgoedbedrijf				
Verzekeringen	48.300	28.300	14.200	5.800
Afschrijving op investeringen (bekostigd uit huisvestingssubsidie OCW)	44.400	26.000	13.100	5.300
Onderhoud				
Klein onderhoud	37.700	22.100	11.100	4.500
Dagelijks onderhoud	78.900	46.200	23.200	9.500
Contractonderhoud	63.400	37.100	18.700	7.600
Dotatie voorziening groot onderhoud	117.000	68.500	34.500	14.000

FUNCTIONEEL -->	Totaal	Publieks- functie	Collectie- functie	Algemeen beheer
CATEGORIAAL -->				
Vervolg huisvestingslasten				
Overig				
Huur depot/restauratieatelier	50.000	-	50.000	-
Externe adviseurs	113.400	66.400	33.400	13.600
<i>Buiten het kader van de Erfgoedwet</i>				
Energie	134.200	78.600	39.600	16.000
Totaal huisvestingslasten	987.900	549.200	326.400	112.300
Afschrijvingen	185.800	108.800	54.700	22.300
Aankopen	200.800	-	200.800	-
Overige lasten				
Beheerslasten				
Bureau- en organisatiekosten				
- Porti- en vrachtkosten	7.000	-	-	7.000
- Telefoon- en faxkosten	10.600	-	-	10.600
- Reis- en verblijfkosten	10.300	-	-	10.300
- Representatiekosten	8.700	-	-	8.700
- Kosten vrijwilligers	12.200	12.200	-	-
- Contributies beroepsorganisaties	9.700	-	-	9.700
- Kantoorbenodigdheden	9.200	-	-	9.200
- Verzekeringen	-	-	-	-
- Druk- en bindwerk intern	18.100	-	-	18.100
- Onderhoud hard- en software	57.600	-	-	57.600
- Inhuur externe adviseurs	124.200	-	-	124.200
- Overig	5.300	-	-	5.300
	272.900	12.200	-	260.700
Kosten financiële administratie				
- Accountant	32.700	-	-	32.700
- Bankkosten	8.000	-	-	8.000
	40.700	-	-	40.700
Personeelszaken				
- Uitbesteding personeelsadministratie	5.000	3.500	1.500	-
- ARBO-managementgroep	12.200	8.600	3.600	-
- Overig	10.500	-	-	10.500
- Opleidingen	-	-	-	-
- Uitzendkrachten	51.100	51.100	-	-
	78.800	63.200	5.100	10.500

FUNCTIONEEL -->	Totaal	Publieks- functie	Collectie- functie	Algemeen beheer
CATEGORIAAL --:				
Bewaking en beveiliging				
- Aansluiting meldkamer	3.700	-	3.700	-
- Dienstkleding	2.500	1.800	700	-
- Opleidingen	700	500	200	-
- Overige bewakingskosten	4.700	3.300	1.400	-
	11.600	5.600	6.000	-
Inkopen museumcafe	97.600	97.600	-	-
Inkopen museumkaart	37.200	37.200	-	-
Inkopen museumwinkel	76.200	76.200	-	-
	211.000	211.000	-	-
Totaal beheerslasten	615.000	292.000	11.100	311.900
Collectiefunctie				
Met bruiklenen samenhangende verwervingskosten (transporten en verzekering)	29.700	-	29.700	-
Collectiebeheer				
Onderzoek en documentatie	3.100	-	3.100	-
Conservering en restauratie				
- Externe restauraties	3.500	-	3.500	-
- Materieel restauratie-atelier	1.900	-	1.900	-
	38.200	-	38.200	-
Totaal collectiefunctie	38.200	-	38.200	-
Publieksfunctie				
Presentaties	654.200	654.200	-	-
Marketing en communicatie	294.200	294.200	-	-
Educatie	150.500	150.500	-	-
	1.098.900	1.098.900	-	-
Totaal publieksfunctie	1.098.900	1.098.900	-	-
Totaal overige lasten	1.752.100	1.390.900	49.300	311.900
TOTALE LASTEN	4.432.000	2.730.500	1.040.800	660.700
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	22.700	570.338	-18.847	-528.791
Saldo rentebaten/-lasten	-19.000	-	-	-19.000
Mutatie aankoopfonds				
	3.700	570.338	-18.847	-547.791
SALDO UIT BEDRIJFSVOERING	3.700	570.338	-18.847	-547.791
Toerekening Algemeen beheer	-	386.300	161.700	-548.000
EXPLOITATIERESULTAAT	3.700	184.038	-180.547	209
Aantal directe uren	41.800	29.400	12.300	-
		70%	30%	-

Overzicht huisvestingslasten

	€
Saldo beginbalans	2.675.100
Subsidie OCW Huisvesting	1.733.500
Onttrekking wegens investeringen (onder huisvestingssubsidie OCW)	18.800
Onttrekkingen (lasten)	
Toeslagen aan RVB	300.600
Loonkosten eigen organisatie beheer en behoud	53.600
Verzekeringen	48.300
Afschrijvingen op investeringen	44.300
Kosten dagelijks onderhoud	
Klein Onderhoud	101.100
Overig onderhoud	78.900
Kosten groot onderhoud	
Dotatie voorziening	117.000
Overig	
Huur depot	50.000
Externe adviseurs	<u>113.400</u>
Totaal onttrekkingen	907.200
Toevoegingen (baten)	
Vrijval investeringssubsidie	-
Overige baten	<u>-</u>
Totaal toevoegingen	<u>-</u>
Saldo huisvestingssubsidie	3.482.600
Besteed aan publieks- en -collectiefunctie	<u>84.200</u>
Saldo eindbalans	<u>3.398.400</u>

Resultaatbestemming 2022

	€
Exploitatiesaldo	3 700
Mutaties bestemmingsfondsen OCW	
Reguliere onttrekking aan het bestemmingsfonds OCW- Projectsubsidie Veiligheid	-
Reguliere onttrekking aan het bestemmingsfonds OCW- Projectsubsidie Technisch vervangingsonderhoud	300
	4.000
Onttrekking aan de bestemmingsreserve bedrijfsinstallatie/entreehal	17.400
Ten gunste van het algemene reserve	21.400

WNT-verantwoording 2022 Stichting Rijksmuseum Twenthe

De WNT is van toepassing op Stichting Rijksmuseum Twenthe. Het voor Stichting Rijksmuseum Twenthe toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 216.000.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

bedragen x € 1		Drs. K.A. Odding	
Functiegegevens		Directeur-bestuurder	
Aanvang en einde functievervulling in 2022		01/01– 31/12	
Deeltijdfactor in fte		0,44	
Dienstbetrekking?		Nee	
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		€	69.984
Beloningen betaalbaar op termijn		€	-
Subtotaal		€	69.984
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum		€	96.000
-/ Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		€	-
Bezoldiging		€	69.984
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens overschuldigde betaling		N.v.t.	
Gegevens 2021			
bedragen x € 1		Drs. K.A. Odding	
Functiegegevens		Directeur-bestuurder	
Aanvang en einde functievervulling in 2021		01/01– 31/12	
Omvang dienstverband 2021 (in fte)		0,44	
Dienstbetrekking?		Nee	
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		€	69.984
Beloningen betaalbaar op termijn		€	-
Subtotaal		€	69.984
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum		€	92.888
Bezoldiging		€	69.984

Id. Topfunctionarissen alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt met een bezoldiging van € 1.700 of minder

Gegevens 2022	
Naam topfunctionaris	Functie
Drs. J.W. Boomkamp	Voorzitter tot 23-5-2022
S.M.M. Kuks	Voorzitter vanaf 23-5-2022
B.J.H. Vos	Vicevoorzitter
D.T.M. Majoor	Lid
Mr. A.R. van Uhm	Lid
Drs. J. Kiers	Lid
A.J. Voskamp	Lid

De directeur-bestuurder en de leden van de Raad van Toezicht zijn niet in loondienst van de stichting. Van voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn en uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband is dan ook geen sprake.

De leden van de Raad van Toezicht zijn onbezoldigd.

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepassing drempelbedrag hebben ontvangen.

Overzicht functies en nevenfuncties leden van de Raad van Toezicht

Dhr. S.M.M. Kuks

Watergraaf Waterschap Vechtstromen

Hoogleraar Universiteit Twente

Nevenfuncties

- Voorzit Raad van Toezicht Rijksmuseum Twenthe en De Museumfabriek
- Voorzitter NWB Waterinnovatiefonds
- Voorzitter Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie

Mevr. J. Kiers

Directeur Amsterdam Museum en Huis Willet-Holthuysen

Nevenfuncties:

- Bestuurslid Stichting SAM (Samenwerkende Amsterdamse Musea)
- Lid dagelijks bestuur Adamnet
- Lid dagelijks bestuur ACI (Amsterdamse Culturele Instellingen)
- Lid Raad van Toezicht Rijksmuseum Twenthe en De Museumfabriek
- Lid Raad van Commissarissen Stadsherstel Amsterdam
- Bestuurslid Stichting Werkspoor Museum

Dhr. B.J.H. Vos

CEO Switch IT Solutions

CEO / DGA Victoire Management

Nevenfuncties

- Vicevoorzitter IKT
- Voorzitter Stichting Sociëteit Apollo
- Voorzitter Ondernemend Twente
- Lid Omgevingsraad Twents Carmel College
- Lid Raad van Toezicht Rijksmuseum Twenthe en De Museumfabriek
- Lid Raad van Toezicht Tactus Verslavingszorg

De heer A.J. Voskamp

Partner Incorpe BV, Hengelo (O)

Partner Malijn BV, Delden

Nevenfuncties

- Vicevoorzitter Raad van Toezicht Stichting Driezorg, Zwolle. (Tot 31-12-2022)
- Vicevoorzitter Raad van Commissarissen R.K. Woningstichting Ons Huis, Enschede (Tot 31-12-2022)
- Lid Raad van Toezicht Rijksmuseum Twenthe en De Museumfabriek
- Bestuurslid Stichting Twinning Participaties
- Bestuurslid Stichting Pure Energie Fonds
- Lid Raad van Commissarissen HFM Solutions B.V. (Tot 14-10-2022)

Mevr. D.T.M. Majoor

Voorzitter College van Bestuur Cibap Vakschool voor Vormgeving Zwolle, m.i.v. februari 2021

Nevenfuncties

- Lid Raad van Toezicht RKD, m.i.v. september 2018
- Voorzitter bestuur Dutch Crafts Council, m.i.v. juni 2021

- Lid Maatschappelijke Adviesraad Staatsbosbeheer, m.i.v. 2019
- Lid Beoordelingscommissie Comenius Leadership Fellows NWO, m.i.v. 2021)
- Lid Raad van Toezicht Rijksmuseum Twenthe en De Museumfabriek
- Voorzitter auditpanels hbo bij Hobéon, m.i.v. januari 2023
-

Mevr. A.R. van Uhm

Advocaat bij Van Doorne N.V.

Nevenfuncties

Lid Raad van Toezicht Rijksmuseum Twenthe en De Museumfabriek

Rooster van aftreden

	Geboorte- jaar	Benoemd	Her- benoemd	Max. zittingsduur tot	Her- benoemd	Max. zittingsduur tot
Dhr. S.M.M. Kuks	1961	23-05-2022		23-05-2026		
Mevr. J. Kiers	1962	16-01-2017	23-11-2020	16-01-2025		
Dhr. B.J.H. Vos	1968	25-03-2019		25-03-2027		
Dhr. A.J. Voskamp	1957	25-03-2019		25-03-2027		
Mevr. D.T.M. Majoer	1963	01-01-2022		01-01-2030		
Mevr. A.R. van Uhm	1987	01-01-2022		01-01-2030		

Arnoud Odding

Directeur-bestuurder Rijksmuseum Twenthe en De Museumfabriek

Directeur O dubbel d B.V.

Nevenfuncties

Bestuurslid Stichting Huis Marseille museum voor fotografie

Jurylid BNG Erfgoedprijs

Stichting Rijksmuseum Twenthe
T.a.v. de raad van toezicht
Lasondersingel 129
7514 BP ENSCHEDE

Institutenweg 41
7521 PH Enschede
Postbus 474
7500 AL Enschede
Tel. 088-500 95 00
E-mail info@eshuis.com

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de raad van toezicht van Stichting Rijksmuseum Twenthe

Verklaring over de in dit jaardocument opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van Stichting Rijksmuseum Twenthe te Enschede gecontroleerd.

- Naar ons oordeel geeft de in dit jaardocument opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Rijksmuseum Twenthe per 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met het Handboek Verantwoording instellingen Erfgoedwetsubsidie 2021-2024 en in overeenstemming met de bepalingen van en krachtens de Wet Normering Topfunctionarissen (WNT).
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2022 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en in de relevante wet- en regelgeving zoals uitgewerkt in paragraaf 2.3 van het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2022;
2. de exploitatierekening over 2022; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024 en het controleprotocol WNT 2022 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Rijksmuseum Twenthe zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in dit jaardocument opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat dit jaardocument andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het Handboek Verantwoording instellingen Erfgoedwetsubsidie 2021-2024 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met het Handboek Verantwoording instellingen Erfgoedwetsubsidie 2021-2024.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Handboek Verantwoording instellingen Erfgoedwetsubsidie 2021-2024 en het controleprotocol WNT 2022. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in

overeenstemming met de in de wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en in de relevante wet- en regelgeving zoals uitgewerkt in paragraaf 2.3 van het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024.

In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de instelling in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de instelling te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de instelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Enschede, 29 maart 2023

Eshuis Registeraccountants B.V.

w.g. H. Schreur RA

Bijlage bij de controleverklaring:

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024, het controleprotocol WNT 2022, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.